

Oslo

Bymiljøetaten

Evalueringsrapport prosjektstøtteordninger - bærekraftig og redusert forbruk 2019-2022

En evaluering av støtteordning som virkemiddel for å oppnå målene i Framtidens forbruk - strategi for bærekraftig og redusert forbruk

Innhold

1	Innledning	7
1.1	Bakgrunn.....	7
1.2	Formål og problemstillinger	8
1.3	Metodisk tilnærming	8
2	Om prosjektstøtteordningene	10
2.1	Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk.....	10
2.1.1	Eksempler på tiltak som kunne få støtte.....	10
2.1.2	Kriterier for å søke.....	11
2.1.3	Prioritering av støtten.....	11
2.1.4	Behandling av støtten	11
2.1.5	Rapportering av støtten.....	12
2.2	Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk	12
2.2.1	Eksempler på prosjekter som kunne få støtte.....	13
2.2.2	Kriterier for å søke.....	13
2.2.3	Prioritering av støtten.....	13
2.2.4	Behandling av støtten	13
2.2.5	Rapportering av støtten.....	14
2.3	Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger	14
2.3.1	Kriterier for å søke.....	14
2.3.2	Prioritering av støtten.....	15
2.3.3	Behandling av støtten	15
2.3.4	Rapportering på støtten	15
3	Resultater	16
3.1	Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk.....	16
3.2	Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk	26
3.3	Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger	28
4	Måloppnåelse og effekter	35
4.1	Innledning.....	35
4.2	Nås målene i prosjektstøtteordningene?	35
4.3	Nås målene støttemottaker setter seg selv?	36
4.4	Effekter av tiltakene prosjektstøtteordningene gir opphav til	36
4.5	Hva gir best resultat og hvorfor?	39

4 • Evalueringsrapport 2022 • Bymiljøetaten

4.6	Tilskuddets betydning for gjennomføring av tiltak og aktiviteter	42
4.7	Forvaltningen av prosjektstøtteordningene	43
5	Konklusjon og anbefaling.....	45

Sammendrag

Denne rapporten er en egevaluering av tre prosjektstøtteordninger Oslo kommune ved Bymiljøetaten har hatt innen satsningsområdet bærekraftig og redusert forbruk. Prosjektstøtteordningene har vært en del av oppfølging av Framtidens forbruk – strategi for bærekraftig og redusert forbruk 2019-2030. Ordningene som evalueres er Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk (2019), Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk (2019) og Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger (2021).

Hovedformålet med evalueringen har vært å undersøke om intensjonene med prosjektstøtteordningene har blitt oppfylt, ved at fastsatte mål og ønskede effekter ble oppnådd. I den sammenheng er både utformingen og forvaltningen sentral, og evalueringen har derfor også sett på hvordan dette har bidratt.

Evalueringen er basert på dokumentstudier, semistrukturerte intervjuer med tidligere støttemottakere og andre kommunale virksomheter, samt samtaler med involverte i Bymiljøetaten.

Totalt har det blitt delt ut cirka 5,5 millioner kroner til 41 ulike prosjekter. Dette har vært prosjekter innenfor alt fra utlånsordninger, prosjekter for reparasjon, deling og ombruk, matsvinn, digitale løsninger, fellesverksteder, gjenbrukssentre, arrangementer og kampanjer.

Resultatene fra prosjektene viser at de enkelte tiltakene og aktivitetene som har fått støtte i all hovedsak har nådd de ulike målene i støtteordningene. Uforutsette hendelser slik som koronapandemien og delvise tilsagn har endret fremdriften og størrelsen for de fleste tiltakene. Imidlertid har dette hovedsakelig påvirket støttemottakernes egne mål, og ikke oppnåelse av målene med støtteordningene. Likevel har effekten av tiltakene blitt noe redusert på grunn av nedskaleringene de uforutsette hendelsene førte til.

Flere av støttemottakerne er tydelige på at deres prosjekter ikke ville ha blitt gjennomført uten støtten. De fremhever også at det per dags dato ikke er noen andre som støtter slike prosjekter som støtteordningene innen bærekraftig og redusert forbruk har gjort. Støtten har fungert som oppstartsmidler og gitt flere muligheten til å teste ut prosjekter, noe som igjen har gitt grunnlag for støtte fra andre og/eller videre aktiviteter. Dette kan tyde på at støtten har hatt en effekt som ikke ville vært til stede uten den.

Flere av støttemottakerne har i intervjuene også vært tydelige på at beløpet ikke nødvendigvis har vært det viktigste, men heller anerkjennelsen og kredibiliteten det gir å få støtte fra Oslo kommune. Dette har for enkelte også bidratt til at de har fått støtte fra andre, som for eksempel Regionale forskningsfond Oslo (RFF), Innovasjon Norge og Sparebankstiftelsene.

Det er ingen type aktør eller tiltak som skiller seg ut som mer vellykket enn andre, men samarbeid mellom ulike aktører er generelt et suksesskriterium, spesielt for de tiltakene som drives frem av noen få ildsjeler. Det er spesielt tiltak innen reparasjons- og delingsordninger som

har fått støtte, og kategoriene tekstil og utstyr. Dette er et resultat av hva markedet er modent for og hva slike ordninger egner seg til, men ved fremtidige støtteordninger bør man fortsette å gjennomføre behovsanalyser for å se på innretningen av ordningen.

Manglende kapasitet til å følge opp støttemottakerne kan ha påvirket måloppnåelse og effekt negativt. Flere av de tidligere støttemottakerne skulle i større grad ønske seg at Oslo kommune hadde bidratt til å synliggjøre de, og bygge nettverk på tvers av de ulike aktørene for mulige positive synergier. Dette viser at det ikke er tilstrekkelig å kun ha en støtteordning som virkemiddel for å nå målene, det er også nødvendig å ha kapasitet til å følge opp og tilrettelegge for nettverks- og kommunikasjonsarbeid.

Denne evalueringen konkluderer med at støtteordningene har vært viktige virkemidler for å iverksette tiltak som bidrar til å nå målsetningene i strategi for bærekraftig og redusert forbruk, og at støtteordninger er et nyttig virkemiddel i arbeidet med å redusere forbruket i Oslo og legge til rette for mer sirkulære løsninger. Det anbefales at Oslo kommune fortsetter med en fast tilskuddsordning som kan gi større forutsigbarhet, og at kommunen har økt kapasitet til å følge opp både ordningen og de som mottar støtte. Bymiljøetaten har opparbeidet seg mye fagkunnskap og kompetanse, samt nyttige erfaringer fra ordningene, som det vil være verdifullt å ta med seg i det videre arbeidet.

Bilde 1. Sykkelswap hos D20/Sykelhub. Foto: Bydel Grünerløkka/D20.

1 Innledning

Som et ledd i Bymiljøetatens arbeid for å følge opp Framtidens forbruk - strategi for bærekraftig og redusert forbruk 2019-2030, har kommunen hatt tre ulike prosjektstøtteordninger. I denne evalueringen undersøker Bymiljøetaten om intensjonene med støtteordningene har blitt oppfylt, ved at fastsatte mål og ønskede effekter ble oppnådd, og hvorvidt kommunen bør fortsette med støtteordninger innen satsningsområdet.

1.1 Bakgrunn

I 2019 fikk Bymiljøetaten i sitt tildelingsbrev i oppgave å arbeide for et redusert materielt forbruk i Oslo. I forbindelse med dette valgte Bymiljøetaten å lyse ut en prosjektstøtteordning. Bakgrunnen var både for å kartlegge hva slags aktører, prosjekter og aktiviteter som fantes i Oslo innenfor feltet, og fordi Bymiljøetaten anså dette som en god måte å løse oppdraget på.

Samme år ble strategien Framtidens forbruk – strategi for bærekraftig og redusert forbruk 2019–2030 (i fortsettelsen *Forbruksstrategien*) vedtatt av bystyret. Strategien er bygd opp rundt tre hovedmål med respektive effektmål. Det er effektmålene tilknyttet hovedmål en og to som er relevante for denne evalueringen, da hovedmål tre gjelder for Oslo kommune sine egne virksomheter, prosjekter og drift.

Hovedmål 1 lyder: *I Oslo skal det være lett å dele, ombruke og reparere. Sirkulære systemer skal videreutvikles for å redusere det materielle forbruket.* Effektmålene for hovedmål 1 som er relevante for disse prosjektstøtteordningen er som følger:

- Oslo har økt ombruk, reparasjon og materialgjenvinning av elektronikk
- Oslo har økt ombruk, reparasjon og materialgjenvinning av tekstiler
- Oslo har økt ombruk og gjenvinning av bygningsmaterialer
- Oslo kommune har ordninger for deling, utlån, reparasjon og bytting

De effektmålene som er utelatt fra listen over er knyttet til mat og plast. Bakgrunnen for dette er at arbeidet med mat blir fulgt opp med andre virkemidler, og at plast har en egen tilskuddsordning.

Hovedmål 2 lyder: *Innbyggere, næringsliv og kommunen skal ha god kunnskap om og stort engasjement for bærekraftig og redusert materielt forbruk, og grønne arbeidsplasser skal skapes gjennom nye delingsordninger og sirkulære løsninger.* Effektmålene for hovedmål 2 er som følger:

- Oslos befolkning er positive til å redusere forbruk, og det er flere som deler, reparerer, bytter og kjøper brukt.
- Digitale løsninger som legger til rette for og reduserer materielt forbruk, benyttes aktivt.

- Det er etablert flere samarbeidsplattformer på tvers i byen, mellom kommunen, næringsliv, akademia og innbyggere, for å bygge felles kompetanse og løsninger for bærekraftig og sirkulært forbruk.

Måloppnåelse fordrer at kommunen gjennomfører egne tiltak slik som en støtteordning. Det ble lyst ut ytterligere en ordning i 2019, og en til i 2021. Siden en støtteordning er et av flere virkemidler kommunen kan benytte seg av, er det viktig at kommunen også undersøker om støtteordningene bidrar til å oppnå målene i strategien. Bymiljøetaten har selv gjennomført evalueringen, og de tre støtteordningene som evalueres er *Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk*, *Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk*, og *Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger*. Støtteordningene vil bli redegjort nærmere i kapittel 2.

1.2 Formål og problemstillinger

Hovedformålet med evalueringen har vært å undersøke om intensjonene med prosjektstøtteordningene har blitt oppfylt, ved at fastsatte mål og ønskede effekter ble oppnådd. I denne sammenheng er både utformingen og forvaltningen sentral, og evalueringen har derfor også sett på hvorvidt utformingen og forvaltningen av ordningene har bidratt til å legge til rette for måloppnåelsen og ønskede effekter.

Følgende hovedproblemstillinger har vært lagt til grunn for evalueringen:

1. Har målene med ordningene blitt oppnådd, og hvilken effekt har disse hatt på bruker- og samfunnsnivå?
2. Hvordan har utformingen og forvaltningene av ordningen bidratt til måloppnåelse?

I rapporten brukes følgende begreper, og med disse menes følgende:

- Måloppnåelse = hvorvidt de fastsatte målene for de respektive prosjektstøtteordningene blir oppnådd.
- Effekt = en ønsket fremtidig situasjon som skal oppnås ved å gjennomføre et prosjekt/tiltak.
- Addisjonalitet = en kvalitativ vurdering av hvorvidt et tiltak har en virkning utover, eller i tillegg til, det som ville skjedd i tiltakets fravær.

1.3 Metodisk tilnærming

Evalueringen har vært av kvalitativ art, og har i hovedsak basert seg på dokumentanalyse og semistrukturerte intervjuer. Dokumentanalysen har vært sentral for å innhente bakgrunnsinformasjon og oversikt over prosjektstøtteordningene. Dette har inkludert styringsdokumenter og andre sentrale og offentlige dokumenter, slik som Forbruksstrategien. Gjennomgåelsen av søknader og rapporter fra samtlige støttemottakere har også vært en del av analysen, og har vært viktige for å belyse måloppnåelse og effekter, og for å se på utformingen og forvaltningen av ordningene.

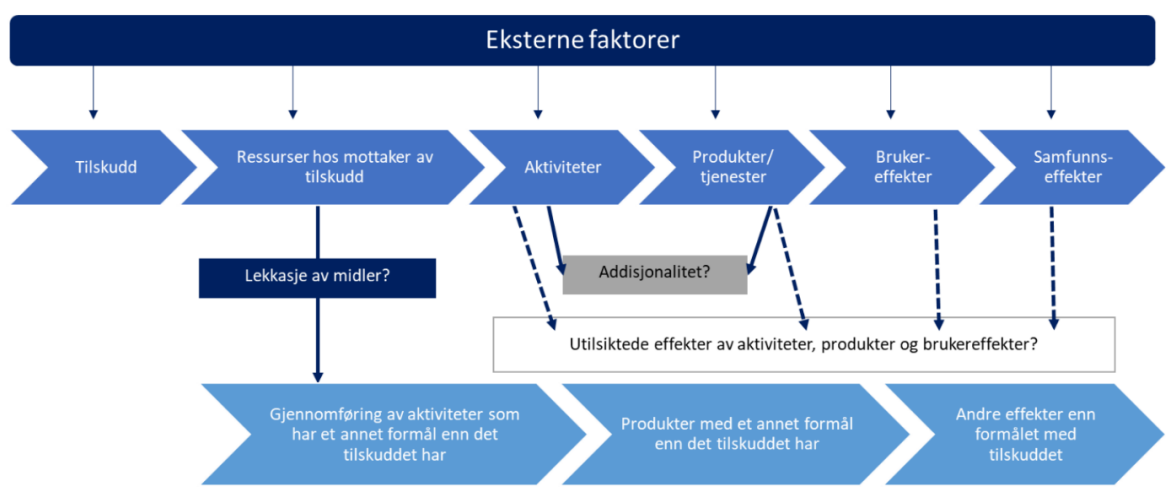
Intervjuene har vært viktige for å innhente dybdekunnskap, spesielt med tanke på informasjon fra tidligere støttemottakere. Gjennom intervjuene har Bymiljøetaten fått en bedre forståelse av de prosjektene de har gjennomført, erfaringer med støtteordningen og opplevde effekter, samt barrierer og suksesskriterier for måloppnåelse. Det har også vært gjennomført intervjuer med andre kommunale virksomheter for å få deres perspektiver på ordningene, inkludert utforming og forvaltning spesielt.

Siden formålet med intervjuene var erfaringsinnhenting, siteres ingen av aktørene i rapporten. Det ble gjennomført totalt tolv intervjuer, av disse var ni tidligere støttemottakere, en potensiell støttemottaker og to kommunale virksomheter. I tillegg er det gjennomført samtaler med nåværende og tidligere saksbehandlere i Bymiljøetaten.

Evalueringen tar utgangspunkt i etablerte rammeverk og retningslinjer for evaluering av statlige tilskuddsordninger, slik som veilederen for evaluering av statlige tilskuddsordninger¹. I tillegg bygger rapporten på mer generell evalueringsteori og -metodikk, herunder Finansdepartementets veileder til gjennomføring av evalueringer².

Ifølge veilederen for evaluering av statlige tilskuddsordninger er hensikten med statlige tilskudd "å legge til rette for å nå prioriterte mål for samfunnet". Dette gjelder også for kommunale tilskudds- eller prosjektstøtteordninger. Slike evalueringer har blant annet til hensikt å avdekke hvorvidt målene med en slik ordning nås.

For å kunne si noe om måloppnåelse av støtteordninger, er det nødvendig å se på effektene av ordningen. Sentralt for effektevalueringer er resultatkjeden, et rammeverk for å analysere resultatene av en innsats. Et eksempel på en slik resultatkjede for en effektevaluering av en tilskuddsordning er gjengitt i figuren under³.

¹ Senter for statlig økonomistyring (SSØ) 2007. Evaluering av statlige tilskuddsordninger.

² Finansdepartementet 2005. Veileder til gjennomføring av evalueringer.

³ SSØ 2007, s.21.

Figuren viser hvordan et tilskudd bidrar med ressurser hos mottaker som de ellers ikke ville ha hatt, og at disse ressursene skaper eller styrker aktiviteter eller produkter/tjenester som antas å være relevante for å nå målet med ordningen. Om de tilførte ressursene brukes som bestemt skaper man addisjonalitet, altså endringer som antas å ikke ha oppstått uten ordningen. Den viser også hva som skjer hvis midlene ikke blir brukt som bestemt, en såkalt lekkasje. Ytterst til høyre ser vi bruker- og samfunnseffektene.

Effektene av en støtteordning vil også påvirkes av utformingen og forvaltningen, og kan således ha stor betydning for måloppnåelsen. Evalueringen ser derfor også noe på dette, og det benyttes en diskusjonsbasert tilnærming i gjennomgangen av måloppnåelse og effekter.

2 Om prosjektstøtteordningene

I dette kapittelet blir de tre prosjektstøtteordningene presentert med bakgrunn, slik de var utformet og hvordan de har blitt fulgt opp. Støtteordningene presenteres på samme måte som de ble i utlysningene på Oslo kommunes nettsider.

2.1 Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk

I mai 2019 ble den første prosjektstøtteordningen utlyst. Støtteordningen var et ledd i BYM sitt arbeid for et redusert materielt forbruk i Oslo, jamfør tildelingsbrev 2019. Støtteordningen hadde en total ramme på cirka 1,5 millioner kroner.

Støtten hadde som mål:

- å bygge kunnskap og erfaring om hvordan redusere materielt forbruk
- å skape samarbeid og innovative løsninger som bidrar til å redusere materielt forbruk
- å vise fram nye muligheter for å redusere materielt forbruk
- å fremme tilgang til delingsordninger, som bidrar til å redusere materielt forbruk

Alle aktører med organisasjonsnummer kunne søke om støtte til aktiviteter og tiltak som bidro til å nå målsettingene over⁴. Tildelingen la vekt på å støtte et bredt spekter av tiltak og bidragsyttere slik at summen av tiltakene skulle bidra til bred mobilisering og oppnåelse av målene. Tiltakene kunne være helhetlige prosjekter eller en serie av aktiviteter. Det kunne gis støtte på inntil 100 000 kroner per prosjekt. Ved samarbeid mellom flere aktører kunne det vurderes et høyere beløp.

2.1.1 Eksempler på tiltak som kunne få støtte

- Tiltak som bidrar til mer gjenbruk, ombruk og bytting
- Reparasjonsaktiviteter og kunnskapsformidling om reparasjon
- Delings- og utlånsordninger av f.eks. aktivitetsutstyr, verktøy etc.
- Tiltak som bidrar til reduksjon av matsvinn
- Arrangementer, spesielt i tilknytning til Ombruksuka 2019 22.-30.november.

Arrangementene kan gjerne være i tilknytning til mer langsiktige prosjekter.

⁴ Det vil si at ordningen var åpen for både offentlige aktører, nærings- og organisasjonsliv.

2.1.2 Kriterier for å søke

Prosjektet som søker bør oppfylle minst et av kriteriene:

- Bidra til økt samarbeid på tvers av sektorer i Oslo
- Bidra til holdningsskapende arbeid og engasjement blant innbyggere og nabolag
- Bidra til økt kunnskap rundt tiltak som bidrar til redusert materielt forbruk

Andre kriterier og begrensninger:

- Egeninnsats må synliggjøres
- Tilskuddet skal ikke finansiere et eventuelt overskudd
- Formålet må ikke omfatte aktivitet i strid med lov eller politivedtekter
- Søker må selv sørge for eventuelle nødvendige tillatelser
- Dersom det ikke er mulig å gjennomføre tiltaket som planlagt, skal dette straks tilbagemeldes BYM.
- Annonsering og kunngjøring av tiltakene og prosjektene skal vise at tiltaket er støttet av Oslo kommune. Oslo kommune skal profileres som støttegiver, slik som i trykksaker, på nettsider og innlegg på sosiale media.

2.1.3 Prioritering av støtten

Det oppfordres til samarbeid mellom aktører, og prosjekter som:

- har en realistisk plan for gjennomføring
- har en plan for kommunikasjon og mobilisering
- viser til potensielle resultater for redusert materielt forbruk og måling av resultater
- har definerte målgrupper og tiltenkt rekkevidde av arrangement/aktivitet/prosjekt

Søknadsfristen for støtteordningen var 17. juni 2019.

2.1.4 Behandling av støtten

Det ble opprettet en styringsgruppe for tildeling av midler. Hensikten med denne var å bidra ved å gi innspill til prosess og gjennomføring av arbeidet med tildeling av midler, vedta økonomiske bestemmelser vedrørende fordeling av midler til støtteordningen, og vurdere og godkjenne innstillingen til fordeling av støtteordning.

Styringsgruppen besto av ledere fra henholdsvis BYM og Renovasjons- og gjenvinningsetaten. Deres ulike faglige utgangspunkt sørget for tverrfaglig kompetanse inn i arbeidet med tildeling av midler for støtteordningen Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk.

Det ble gjennomført et møte i styringsgruppen hvor det ble gjort vedtak på innstillingen. Gjennomgangen, vurderingen og innstillingen av søknadene ble utarbeidet av to saksbehandlere, og oversendt styringsgruppen i forkant. Ordningen mottok totalt 52 søknader på totalt 6 700 000 kroner. Disse ble oppsummert og vurdert.

Søknadene ble vurdert med et poeng opp mot de fire målene, tre kriteriene og fire prioriteringene som beskrevet tidligere, maks 11 poeng. Basert på denne gjennomgåelsen ble det gjort en innstilling som ble lagt frem for styringsgruppen. Det ble også lagt frem en

vurdering fordelt på aktør og tema for å bidra til helhetsvurderingen for å oppfylle teksten fra utlysningen som beskrevet under målene.

Totalt ble 29 av 52 søknader innstilt, og alle foruten en med delvis tilsagn. En av søkerne trakk seg, dermed ble det tildelt midler til totalt 28 søkere. Etter vedtak i styringsgruppen ble behovsmeldinger og svarbrev produsert og sendt ut. Det fremkom av svarbrevet at søkere som ble tildelt midler skulle sende rapport og regnskap som dokumenterte hvordan midlene ble benyttet innen 1. februar 2020.

2.1.5 Rapportering av støtten

Mottakerne ble bedt om å sende en statusoppdatering høsten 2019. I januar 2020 ble det sendt ut en epost til alle støttemottakere med mal til sluttrapport, denne ble lagt ut på nettsiden for støtteordningen. Mottakerne ble også bedt om å sende en oppdatering med status per epost til saksbehandler innen 20. januar. Dette var ikke nødvendig hvis de allerede hadde rapportert.

De fleste rapporterte innen fristen 1. februar 2020. Imidlertid var det flere av støttemottakerne som var forsinket i gjennomføringen og som ba om utsatt frist for å rapportere. Disse fikk innvilget utsettelse, men måtte rapportere så snart tiltaket var gjennomført. Kort tid etterpå slo koronapandemien inn. Dette førte til endringer for flere, slik som endring i stillinger og at ressurspersoner som var involvert sluttet. De siste rapportene ble mottatt i oktober 2022 i forbindelse med denne evalueringen. Det var også tre av de som mottok støtte som ble nødt til å trekke seg, da de ikke klarte å gjennomføre som planlagt.

2.2 Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk

I september 2019 lyste Oslo kommune ut midler til *Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk*, etter bestilling fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Støtteordningen var et ledd i BYMs arbeid for å redusere materielt forbruk i Oslo, jamfør tildelingsbrev 2019.

Prosjektstøtten skulle bidra til å skape et eller flere samlingssteder for aktører og initiativ som reduserer materielt forbruk i Oslo. Samlingsstedet skulle være åpent og tilgjengelig for innbyggerne, og være en fellesarena for reparasjon, redesign, utlån, deling, gjenbruk og ombruk.

Støtten hadde som mål å:

- redusere materielt forbruk i Oslo.
- fremme etablering av et eller flere samlingssteder for aktører, aktiviteter og initiativ som bidrar til å redusere materielt forbruk i Oslo.
- skape en åpen og tilgjengelig fellesarena for reparasjon, redesign, utlån, deling, gjenbruk og ombruk.
- fremme mer samarbeid mellom aktører og initiativ som bidrar til å redusere materielt forbruk i Oslo.

Alle aktører med organisasjonsnummer kunne søke om støtte. Søknadsfristen var 15. oktober 2019.

2.2.1 Eksempler på prosjekter som kunne få støtte

Prosjekter som etablerer eller videreutvikler et samlingssted eller knutepunkt i Oslo for samlokalisering av aktører, aktiviteter og initiativ som bidrar til å redusere materielt forbruk. Dette kan være tilrettelegging for reparasjon, redesign, utlån, deling, gjenbruk og ombruk.

2.2.2 Kriterier for å søke

Prosjektene måtte oppfylle disse kriteriene:

- Prosjektet/tiltaket skal være i Oslo.
- Søknaden må vise hvordan prosjektet fører til redusert materielt forbruk av en viss størrelse og hvordan dette kan måles.
- Prosjektet må ha en plan for gjennomføring.
- Aktiviteter i prosjektet skal ikke være i strid med lov eller politivedtekter.

2.2.3 Prioritering av støtten

- Samlokalisering av aktører, aktiviteter og initiativ som bidrar til å redusere materielt forbruk.
- Samlingssted som er åpent og tilgjengelig for innbyggerne.
- Samarbeidsprosjekter mellom flere aktører og initiativ som bidrar til å redusere materielt forbruk.
- Langsiktige prosjekter eller pilotprosjekter med potensiale for utvidelse
- Prosjekter med stort potensiale for å redusere materielt forbruk.
- Prosjekter som har helhetlige planer om hvordan materielt forbruk skal reduseres i alle ledd og aktiviteter.
- Prosjekter med nyskapende tiltak og innovative samarbeid

2.2.4 Behandling av støtten

Som ved den første støtteordningen ble det opprettet en styringsgruppe, med den hensikt å veilede, styrke arbeidet og bidra til endelig avgjørelse for tildeling av midler. Styringsgruppen besto av representanter fra Bymiljøetaten, Renovasjons- og gjenvinningsetaten og Klimaetaten. Deres ulike faglige utgangspunkt sørget for tverrfaglig kompetanse inn i arbeidet med tildeling av midler for støtteordningen.

For å stimulere til flere og gode søknader ble det gjennomført et åpent møte hos Deichman Grünerløkka høsten 2019. Etter søknadsfristens utløp 15. oktober hadde det kommet inn 14 søknader til støtteordningen med en total søknadssum på rundt 7 millioner kroner.

To saksbehandlere gjennomgikk alle søknadene, vurderte de og skrev en innstilling som ble oversendt til styringsgruppen. Søknadene ble vurdert opp mot mål, kriterier og de syv prioriteringskriteriene som beskrevet tidligere. Det ble gjennomført et styringsgruppemøte med den hensikt å vedta innstillingen til fordeling av tilskudd på bakgrunn av saksbehandlers foreslåtte fordeling. Styringsgruppen ønsket å få en presentasjon av de to mest aktuelle kandidatene og det ble derfor avtalt et nytt møte.

Styringsgruppen vedtok å støtte begge prosjektene som presenterte, da de hadde ulik kompetanse, vinkling og målgrupper. Det ble vedtatt å støtte begge prosjektene med et noe

redusert beløp enn omsøkt, med forbehold om tilgjengelige rammer innenfor budsjettet. Dette var det dekning for, og det ble sendt ut svarbrev kort tid etter.

2.2.5 Rapportering av støtten

Mottakere av støtte måtte levere signert sluttrapport senest tre måneder etter at tiltaket var gjennomført eller avsluttet. Gjennomføringen av prosjektene ble imidlertid sterkt preget av koronapandemien da de hadde oppstart i januar 2020. Underveis ble de nødt til å søke om omdisponering av midler. Søknadene om omdisponering ble behandlet av styringsgruppen, og begge ble godkjent. Begge støttemottakerne lyktes imidlertid med å gjennomføre og rapportere innen fristen.

2.3 Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger

I november 2020 la Oslo kommune ut en støtteordning ved navn *Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger*. Støtteordningen var et ledd i BYM sitt arbeid for å redusere materielt forbruk i Oslo, jamfør tildelingsbrev 2020. Støtteordningen hadde en total ramme på cirka 2,4 millioner kroner.

Prosjektstøtten skulle bidra til å etablere varige og lokale ordninger knyttet til reparasjon og deling av f.eks. utstyr, verktøy, tekstiler eller interiør. Prosjektene skulle bidra til å øke samarbeidet mellom ulike aktører og initiativ for å nå større og nye målgrupper. Det ble oppfordret til samarbeid på tvers av næringsliv, frivillighet, kommunens tjenestesteder og bydelene.

Støtten hadde som mål å:

- fremme reparasjons- og delingsordninger som reduserer materielt forbruk.
- etablere varige og lokale ordninger, samt å nå nye og større målgrupper.
- fremme økt samarbeid mellom aktører og initiativ (kommunen/bydeler, næringsliv og frivillighet) som bidrar til å redusere materielt forbruk i Oslo

Aktørene kunne søke om støtte til aktiviteter og tiltak som bidro til å nå målsettingene over. Hvert prosjekt kunne støttes i størrelsesordenen 100 000-500 000 kroner. Støtteordningen var en del av oppfølgingen av Forbruksstrategien.

2.3.1 Kriterier for å søke

Tiltakene/aktivitetene måtte som hovedregel gjennomføres og midlene brukes innen utgangen av 2021. Aktørene kunne søke om midler til prosjekter av lenger varighet, men da måtte behovet for dette begrunnes spesifikt. Prosjektmidlene kunne i hovedsak ikke benyttes til å dekke løpende lønnskostnader eller drift av eksisterende tiltak.

Prosjektene måtte oppfylle disse kriteriene:

- Prosjektet/tiltaket skal gjennomføres i Oslo kommune.
- Prosjektet må ha en fremdriftsplan med de viktigste milepælene.
- Aktiviteter i prosjektet skal ikke være i strid med lov eller politivedtekter.

2.3.2 Prioritering av støtten

Prosjektene ble prioritert ut ifra:

- hvor godt prosjektet traff målsetningene til støtteordningen.
- hvor stort potensiale prosjektet hadde for å redusere materielt forbruk.
- om prosjektet hadde helhetlige planer om hvordan materielt forbruk skulle reduseres i alle ledd og aktiviteter.
- om prosjektet målte resultater og hadde en plan for læring og erfaringsdeling.
- om prosjektet hadde en plan for videre drift og finansiering utover støtteordningen.

Søknadsfristen for støtteordningen ble satt til 15. desember 2020.

2.3.3 Behandling av støtten

Som ved de to foregående støtteordningene etablerte Bymiljøetaten en styringsgruppe, med den hensikt å veilede, styrke arbeidet og bidra til endelig avgjørelse for tildeling av midler.

Styringsgruppen besto av to representanter fra Bymiljøetaten og en fra Bykuben, Plan- og bygningsetaten. Deres ulike faglige utgangspunkt sørget for tverrfaglig kompetanse inn i arbeidet med tildeling av midler for støtteordningen.

Styringsgruppen skulle etter planen møtes med den hensikt å vedta innstillingen til fordeling av tilskudd til *Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger*, på bakgrunn av saksbehandleres foreslåtte fordeling. Imidlertid ble behandlingen forsinket da Byrådsavdeling for miljø og samferdsel anmodet om utsatt søknadsfrist til 15. januar 2021, samt innføringen av nye rutiner som innebar at den enkelte søker måtte vurderes juridisk opp mot EØS- og anskaffelsesregelverket.

Gjennomgangen, vurderingen og innstillingen av søknadene ble utarbeidet av to saksbehandlere. Støtten mottok totalt 47 søknader fra 44 aktører med en totalsøknadssum på 20,7 millioner kroner på en ordning med en total ramme på 2,4 millioner kroner. Søknadene ble oppsummet og vurdert i henhold til de tre målene og kriteriene, samt fem prioriteringer. De fikk null poeng for ikke oppfylt, et poeng for delvis oppfylt, to poeng for godt oppfylt, og tre poeng for fullstendig oppfylt, maks 33 poeng.

Basert på denne gjennomgangen ble det gjort en innstilling som ble lagt frem for styringsgruppen. 11 av 47 søknader ble innstilt, fire med fullt tilsagn og de resterende med delvis tilsagn. Innstillingen ble lagt frem for styringsgruppen som fattet vedtak på innstillingen. Behovsmeldinger og svarbrev blir produsert og sendt ut.

2.3.4 Rapportering på støtten

Med bakgrunn i at søknadsfristen ble utsatt ga kommunen tillatelse til at prosjektene kunne fortsette inn i 2022. Støttemottakere skulle sende revidert fremdriftsplan innen 1. mai 2021 ved behov for lengre prosjektperiode. I tilsagnsbrevet ba kommunen om delrapport for 2021 innen 15.01.22, dette var ikke nødvendig hvis støttemottakeren allerede hadde sendt sluttrapport.

Endelig sluttrapport skulle sendes inn senest tre måneder etter at midlene var brukt i henhold til fremdriftsplan i eget sluttrapportskjema.

Grunnet nedstenging av samfunnet relatert til koronapandemien var det lite å delrapportere på, noe som også ble kommunisert til støttemottakere ved forespørsel. To av de 11 som fikk tilsagn trakk søknadene sine, da de ikke ville lykkes å gjennomføre. En av søkerne nedskalerte prosjektet på grunn av pandemien. De fleste gjennomførte prosjektene i løpet av 2021, mens to av de resterende ni hadde sluttdato i 2022.

Sluttrapporteringskjema ble sendt direkte til søkerne og gjort tilgjengelig på nettsidene, og søkerne fikk tre måneder på seg til å rapportere. Fem av ni støttemottakere rapporterte relativt raskt. Det ble opprettet dialog med de resterende fire, og de fikk etter søknad innvilget ut 2022 på å gjennomføre og rapportere på midlene. En av støttemottakerne fikk også utvidet ytterligere, og siste rapport vil dermed bli mottatt i juni 2023.

3 Resultater

I dette kapittelet presenteres tiltakene som mottok midler fra prosjektstøtteordningene, og resultatene av disse. Måloppnåelse og effekter drøftes og vurderes i kapittel 4.

3.1 Prosjektstøtte for å redusere materielt forbruk

Den første prosjektstøtteordningen hadde en ramme på omtrent 1,5 millioner kroner, og det ble tildelt støtte til 28 aktører. Dette innebærer at de fleste aktørene mottok mellom 20-60 000 kroner. Mange av de tiltakene som fikk midler var arrangementer eller kampanjer i regi av etablerte aktører, men også til etablering og utvikling av tiltak av mer permanent karakter. Under er en oversikt over de som fikk støtte, hva de fikk støtte til og resultatet.

Bilde 2. Retour på Ombruksdag ved UiO 2019. Foto: Retour.

Søker	Prosjekttittel	Beløp	Resultat
Repairable	Hverdagsreparasjon – arrangementer for å sette fokus på reparasjon av klær.	40 000 (Søkt 100 000)	Gjennomførte to arrangementer med cirka 200 deltagere totalt. Nedskalert fra fem på grunn av lavere tildelt beløp og tid. Repairable er fortsatt aktiv og har etablert to fysiske verksteder i tillegg til muligheten for å bestille og sende inn reparasjoner via nettsidene deres .
Byggerester AS	Byggerester.no - utvikling av nettside for kjøp, salg og gi bort byggerester for private/ husholdninger.	50 000 (Søkt 100 000)	Nettsiden er etablert og lansert, men mistet momentet på grunn av koronapandemien og er foreløpig nedlagt.
BUA	Styrke og synliggjøre utstysrordninger i Oslo	325 000 (Søkt 1000 000)	Utviklet informasjonsmateriell, gjennomført innsamling av utstyr til fordeling på BUA-ordninger og til marked under Ombruksuka 2019, og deltatt på tre store arrangementer i Oslo. BUA fortsetter å vokse, og er per januar 2023 i alle bydeler i Oslo foruten en som er under etablering.
Skiforeningen	Ombruk - Gratis vintersportsutstyr. Innsamling, sortering og lagring av brukt utstyr fra gjenbruksstasjoner i Oslo.	40 000 (Søkt 100 000)	Gjennomført gi-bort vintersportsmarked under Ombruksuka 2019. Les omtale hos KlimaOslo . Gav bort cirka 280 enheter, hovedsakelig langrennsski. Det var cirka 500 personer i kø, og cirka halvparten fikk. Et arbeid som videreføres, mer info i eksempelboksen under.
Passion for Ocean	Action for Ocean. Innholdsproduksjon på nettsiden .	30 000 (Søkt 100 000)	Trakk søknaden.

Retour AS	Retour AS er et sykkelverksted, som også benyttes som mestringsarena. Prosjektet skal skape billige gjenbrukssykler for studenter. Støtten skal gå til sykkelmekaniker som er sysselsatt av NAV.	20 000 (Søkt 100 000)	Gjennomført som planlagt, og 26 sykler ble ombrukt og solgt ved sykkeloppemarked ved UiO. Et prosjekt som har fortsatt.
Passion for Ocean	#sjekklappen. Et arrangement for å øke bevisstheten om plast i klær og kosmetikk.	30 000 (Søkt 100 000)	Gjennomførte et arrangement i forbindelse med Ombruksuka 2019. Bidro til å skape bevissthet om et arbeid som fortsetter, cirka 200 besøkende. Les mer på nettsiden deres .
Nav Grünerløkka sosialtjeneste/Bydel Grünerløkka	Sykel Swap - etablering av sykkelbytteordning for barn ved D20 Sykkelhub.	50 000 (Søkt 100 000)	Gjennomført som planlagt, og 18 sykkelbytter ble gjort august-desember 2019. Prosjektet har fortsatt, men sykkelhuben legges ned i 2023 på grunn av innstramninger i bydelens budsjett. Les omtale av prosjektet på KlimaOslo .
BUA Utlånsentral Bjerke (Bydel Bjerke)	Innkjøp av utstyr til utlån	50 000 (Søkt 100 000)	Utstyr innkjøpt, fornyet og utvidet vinterutstyrsutvalget. BUA Bjerke var den utstyrssentralen i Oslo som lånte ut mest utstyr i 2019, og den tredje største i landet, i henhold til årsrapporten til BUA fra 2019.
RELOVE	Nothing to waste! Foredling av brukte tekstiler til møbler og puter.	80 000 (Søkt 100 000)	Prosjektet ble gjennomført som planlagt. Det ble gjenbrukt 45 olabukser, flere meter brukt markisestoff, ca. 30 kg gjenbruksmaterialer av god kvalitet, ca. 40 kg stoffrester til fyllmateriale, 1 skumgummimadrass, 2 dyner og 10 dunputer. Bidro også til arbeidstrening for tre ungdommer. Relove fortsetter sitt prosjekt.

Vellenes Fellesorganisasjon	Guide til å skape miljøvennlige velforeninger. Utvikling og spredning.	60 000 (Søkt 167 000)	Guiden ble utviklet som planlagt, og utvidet til “nabolag” for å nå en bredere gruppe. Ble ikke trykt opp og sendt ut til velforeningene, men lansert hos Bykuben under Ombruksuka og spredt digitalt, totalt nådde den 30 000 personer. Guiden er fortsatt i bruk og like relevant. Den er tilgjengelig på Naturvernforbundet sine nettsider . Mer info i eksempelboksen under.
Bydel Nordre Aker	Etablering av utstyrssentral i Bydel Nordre Aker	100 000 (Søkt 300 000)	Utstyrssentral ble etablert, noe forsinket på grunn av tilgang til lokaler og senere pandemi. Midlene ble brukt til innkjøp av utstyr for utlån. I BUA sin utlånsrapport fra første halvdel av 2022 hadde de lånt ut 2971 enheter. Dette er høyt med tanke på at de totalt lånte ut 3887 enheter i 2021, og er dermed den sentralen med tredje størst utlån i Oslo i 2021 etter Bjerke og Sagene.
Oppsal Frivilligsentral	Redesign av ballkjoler og dresser. Innkjøp av ballkjoler/finkjoler og dresser som ungdom på Oppsal kan låne. Ungdom får bistand til å tilpasse klærne selv.	40 000 (Søkt 65 000)	Symaskiner og kjoler ble kjøpt inn, men prosjekt stoppet opp på grunn av koronapandemien. Redesign av ballkjoler ble også utsatt av samme grunn. Gjennomførte noen sykurs med mindre kohorter med redesign av egne klær og sying av hårstrikk. Prosjektet skal videreføres i samarbeid med en annen aktør.
DNT Oslo og Omegn	Utstyrs-FIX med DNT. Kurs og reparasjonsvirksomhet av friluft og turklær.	50 000 (Søkt 99 000)	Gjennomført som planlagt med midler også fra andre offentlige aktører. Tre fullsatte reparasjonskurs, og deltakelse på fem arrangementer. Innkjøp av symaskiner og utstyr, og tilbud om reparasjon i butikk som ble godt besøkt. Cirka 1000 personer fikk reparert klærne sine

			totalt. Arbeidet følges opp i DNT hvor de ser på muligheten for en fortsettelse.
Norges Naturvernforbund	Den store klesbyttedagen. Nasjonal kampanje, og en rekke arrangement.	60 000 (Søkt 150 000)	De fikk ikke gjennomført som planlagt på grunn av koronapandemien, men fant en alternativ løsning og utviklet materiell som fortsatt er like relevant og tilgjengelig på <u>deres nettsider</u> .
Framtiden i våre hender	Bytte- og fiksefest på Kulturhuset.	20 000 (Søkt 53 500)	Gjennomført som planlagt, foruten at de skulle reparere sko og sykler, men det ble bare tekstiler. Cirka 200-250 besøkende. Et arbeid som fortsetter i Framtiden i våre hender.
Bydel Ullern	Redesign på ungdomshuset, Stoppestedet. Sykurs og inspirasjon ifbm Ombruksuka 2019.	20 000 (Søkt 63 000)	Et prosjekt som bidro til økt samarbeid på tvers av tjenestesteder. Kjøpte inn to symaskiner og utstyr, og gjennomførte fire workshops. Planen var å fortsette med en redesigngruppe, men det har ikke vært ressurser til å følge opp dette. Ungdomshuset er fortsatt der, det samme er symaskinene, og de vil se på muligheten for å gjenoppta noe aktivitet.
Deichman Nydalen	Gjenbruk og grønn aktivitet på Deichman Nydalen. Verksted, formidling og permanente løsninger på i og utenfor biblioteket.	50 000 (Søkt 62 000)	Gjennomførte ulike aktiviteter og kjøpte inn symaskiner som vil bli benyttet ved senere anledninger.
Parkdressen.no	Parkdressen.no - en utleietjeneste/abonnement for parkdresser. Støtten skal gå til gratis	20 000 (Søkt 150 000)	Oppløpde en del forsinkelser, men fikk etablert nettside og anskaffet dresser til slutt. Leide ut dresser til cirka 50

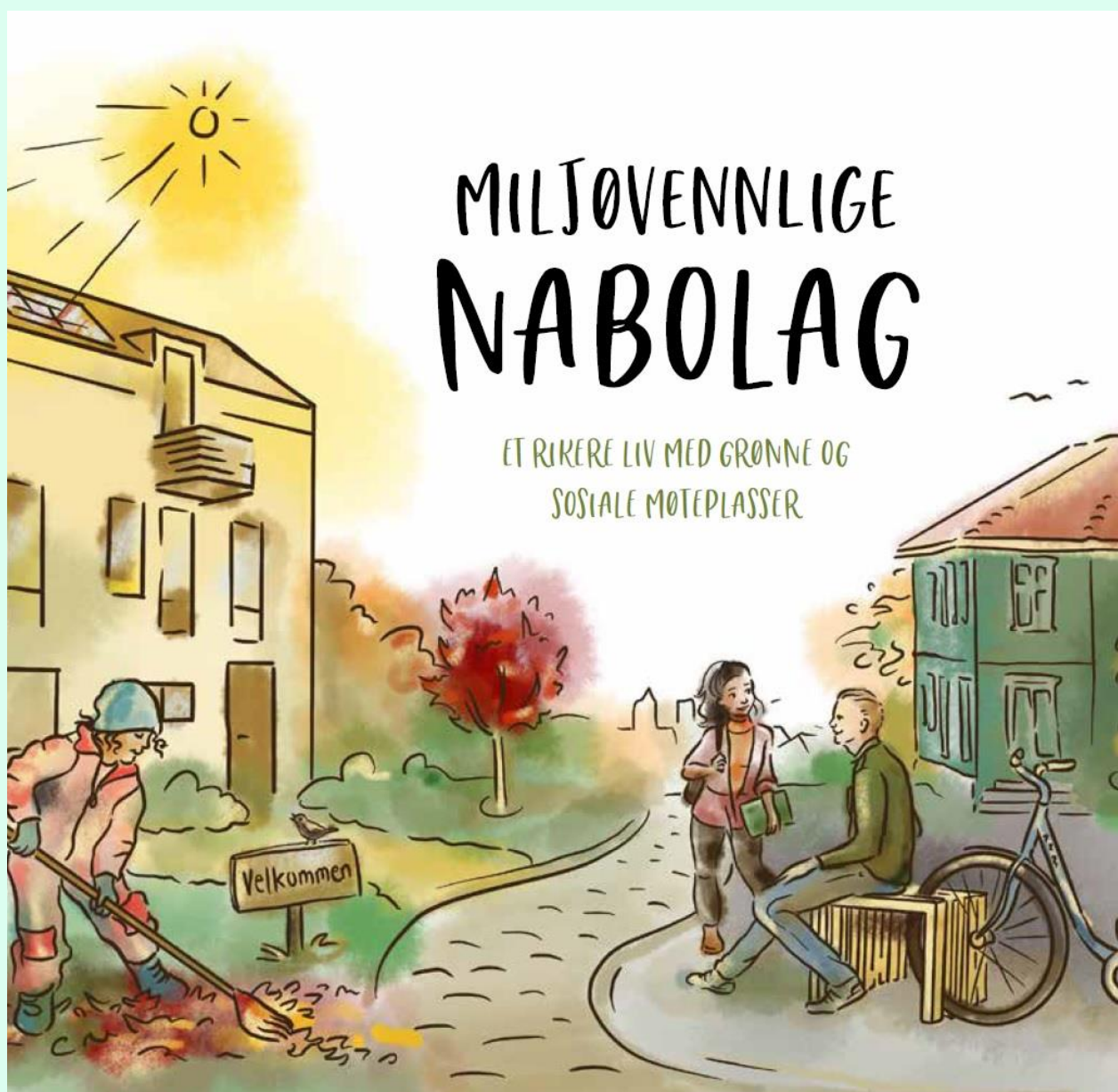
	leieavtale til 150 barn i 3 barnehager i Oslo, for erfaringsinnhenting.		barnehagebarn i 3 måneder.. Nettsiden og tjenesten driver fortsatt.
Smartuse AS	Circular Oslo. Utvikling av nettsted og en rekke workshops for å crowdsource sirkulærøkonomi initiativer/data og prosjekter som skal vises på nettsiden.	50 000 (Søkt 235 000)	Nedskalert på grunn av bevilgningen. Nettsiden var delvis tilgjengelig og er nå videreutviklet, og er fortsatt aktiv. Gjennomførte flere presentasjoner og workshops. Se nettsiden her
Growlab Oslo AS	Sharing stickers. Delingsordning i nabolag/borettslag via klistremerker.	50 000 (Søkt 75 000)	Fikk ikke gjennomført, mye på grunn av koronapandemien. Midler tilbakebetalt.
Sykkelkjøkkenet Oslo	Sykkelverksted for alle! Rydde, sortere og lagre sykler til gjenbruk. Bygge et skjul for lagring.	13 000 (Søkt 12 884)	Gjennomført som planlagt, og et prosjekt som driver fortsatt.
Kompass og Co	Overskuddsmatkurs. Kveldskurs på Frydenberg skolekantine om bruk av overskuddsmat. Kantinen skal driftes av Kompass mat fra høsten 2019.	50 000 (Søkt 90 000)	Utviklet kurs og oppskrifter, og gjennomført en pilot og et digitalt kurs. Utviklet et konsept og protokoll for gjennomføring av "overskuddsbord" for å vise at matrester og -svinn egentlig er ressurser som kan bli til et festmåltid. Det er siden brukt i ulike bydeler med ungdommer på sommerjobb, og har videreutviklet Overskuddsbordkonsept og skolekantinekonsept og kjørt det på eventer og på skole.
Unge Kokker	Redd maten. 23 skoleforedrag om matsvinn.	40 000 (Søkt 100 950)	Nedskalert på grunn av bevilgningen. Fikk gjennomført 6 av 10 foredrag før koronapandemien, resterende ble brukt til å lage et digitalt undervisningsopplegg om matsvinn kalt Kjøkkensafari.

Universitetet i Oslo	Ombruksdag for studenter	25 000 (Søkt 60 000)	Gjennomførte ombruksdag. De estimerte at 2 000-3 000 studenter var innom i løpet av dagen. Cirka 600 klesplagg byttet eier på byttemarkedet. Bredt samarbeid med ulike aktører. Gjennomført igjen i 2022.
Slurpen	Ditt skrot- andres gull. Byttearrangementer, ombrukskurs, møbelverksted, overskuddssuppe med mer ved fritidsklubben Slurpen.	60 000 (Søkt 200 000)	Nedskalerte på grunn av bevilgningen, men gjennomførte flere arrangementer under Ombruksuka 2019. Ingenting er videreført på grunn av endringer etter koronapandemien.
Geitmyra matkultursenter for barn	Åpen gård på Geitmyra. Restematkurs (pluss flere andre åpne dager utenfor formål).	22 500 (Søkt 98 000)	Nedskalert på grunn av bevilgningen. Gjennomførte tre matsvinnkurs i forbindelse med Ombruksuka 2019. Et arbeid Geitmyra jobber aktivt med ennå.
Bøler Frivilligsentral	Gratishjørnet på Bogerud. Åpent verksted, verktøysutlån og sy-stue.	60 000 (Søkt 200 000)	Prosjektet ble nedskalert på grunn av delvis tilsagn. Midler gikk til innkjøp av utstyr, tilrettelegging for tilgang til lokaler og gjennomføring av arrangementer i samarbeid med frivilligheten.

Miljøvennlige nabolag - en guide til å skape sosiale og grønne møteplasser

Vellenes fellesorganisasjon fikk støtte fra den andre prosjektstøtteordningen til å lage en guide for å hjelpe alle type boforeninger som ønsker å tilrettelegge for miljøvennlige nabolag. Prosjektet var et samarbeid med Naturvernforbundet, som var ansvarlig for innhold og design. Guiden består av tips, råd og veiledning om deling og utlån, bytting, ombruk, reparasjon og redesign, energismarte boliger, miljøvennlige uteplasser, dyrking, kompostering og unngå bruk av torv, miljøvennlige arrangementer og aktiviteter samt informasjon om hvem boforeninger kan samarbeide med og søke støtte fra.

Selv om tiltaket fikk innvilget mindre enn halvparten av midlene de søkte om, fant Naturvernforbundet egne midler til å jobbe med prosjektet og det ble derfor så å si gjennomført som omsøkt. Guiden ble lansert for et bredt spekter av interessenter under Ombruksuka i 2019 og nådde da 30 000 personer. Guiden lever videre på nettsidene til både [Vellenes fellesorganisasjon](#) og [Naturvernforbundet](#). Naturvernforbundet har siden videreutviklet prosjektet etter inspirasjon fra organisasjonens årlige arbeid med Den store klesbyttedagen, og lansert konseptet [Nabolagsmarked](#). Miljøvennlige nabolag prosjektet er derfor et godt eksempel på addisjonalitet.

Bilde 3. Ombruksdagen ved Universitetet i Oslo 2019. Foto: UiO/Jarli & Jordan.

Bilde 4. Sykkelkjøkkenet er åpent og lett tilgjengelig i St. Halvardsgate. Foto: Sykkelkjøkkenet.

Gi-bort marked for brukt vintersportsutstyr

Med bakgrunn i at alt for mye vintersportsutstyr kastes, inviterte kommunen (ved Bymiljøetaten, Renovasjons- og gjenvinningsetaten og Bykuben) Skiforeningen til et samarbeid i 2019. Konseptet bestod i å samle inn, fikse og dele ut utstyret som ble levert inn til kommunens gjenbruksstasjoner. I april 2019 ble pilotprosjektet «Gratis ski – kom og hent» gjennomført. Sammen med kommunen bidro Skiforeningen med sortering, henting og lagring av brukt utstyr som ble levert og samlet inn på gjenbruksstasjonene. På selve dagen stod Skiforeningen sammen med kommunen klare for å gi råd om hvilket utstyr man burde velge for å få en best mulig opplevelse, samt hvordan man kan vedlikeholde utstyret.

Pilotprosjektet førte til at Skiforeningen igjen søkte midler fra den første prosjektstøtteordningen for å fortsette det som ble et veldig vellykket tiltak og samarbeid på tvers av frivillig og offentlige aktører. Dette fikk de innvilget og det ble gjennomført et nytt vellykket gi-bort marked under i november 2019, under Ombruksuka som arrangeres av Oslo kommune.

Samarbeidet har fortsatt og i 2021 ble det gjennomført et nytt gi-bort marked ved Bykuben i Myntgata 2. Da ga man bort cirka 280 enheter, hovedsakelig langrennsski. Det var cirka 500 personer i kø, og cirka halvparten av disse fikk med seg utstyr. Under Ombruksuka 2022 sin første dag, 19. november, ble det arrangert igjen og det ble gitt bort rekordmange ski og annet vintersportsutstyr. Over 800 enheter ble gitt bort, hovedsakelig langrennsski og -staver, og det var nær 1000 personer i kø.

Les mer om markedet som ble holdt i 2021 hos [KlimaOslo](#).

Fra gi-bort marked for brukt vintersportsutstyr i 2019 utenfor hos Bykuben i Myntgata 2. Foto: Renovasjons- og gjenvinningsetaten.

3.2 Prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk

Den andre prosjektstøtteordningen Bymiljøetaten lyste ut hadde en ramme på omtrent 1,6 millioner kroner, og det ble tildelt midler til to aktører. Resultatene fra prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk er mer prosessorienterte, da målsetningene handlet om å fremme etableringen av en åpen og tilgjengelig fellesarena og økt samarbeid.

Den ene aktøren fikk støtte til å teste markedet for et framtidig om- og gjenbrukssenter, Vollebekk fabrikker. Prosjektet har vært et samarbeid mellom flere aktører inkludert bydel, sosialentreprenører og utbyggere. Fellesarenaen ble åpnet 10. mars 2018 som et midlertidig sted for utvikling og inkubasjon av løsninger innen gjenbruk, reparasjon, grønn produksjon og forretningsutvikling. Dette var opprinnelig et toårig prosjekt som nå har pågått over fire år, og som ble avviklet ved nyttår 2022.

Bilde 5. Fra åpningen av Vollebekk fabrikker 10. mars 2018. Foto: Thomas Berman.

Totalt har Vollebekk fabrikker siden mars 2018 og frem til rapporteringen i april 2021 huset 75 ulike virksomheter, hvorav de fleste har hatt sirkulære produkter, tjenester og løsninger som mål. Det har vært et stort spenn i type virksomheter, fra de som jobber med tekstil, møbler, trevirke og ombruk av byggematerialer, til mat- og såpeproduksjon basert på oppsirkulerte råvarer. Det har vært holdt flere hundre arrangementer inkludert seminarer, konserter, kunstutstillinger og teater. Flere mennesker har vært i arbeidstrening, og flere hundre tonn avfall har blitt om- eller gjenbrukt⁵.

⁵ Urgent Agency 2020. Rapport: Erfaringer fra Vollebekk fabrikker. https://drive.google.com/file/d/1Yb6luyq_pCg2N-c8-cTGm2axF8kBWzWy/view

På grunn av koronapandemien fikk Vollebekk fabrikk ikke gjennomført arrangementer, pop-ups på kjøpesentre og holdt workshops som planlagt, og valgte derfor å åpne og drifte et reparasjons- og redesign butikk (RRB) i første etasje på Vollebekk fabrikk. Gjennom denne kunne de både teste produkter og tjenester, få tilbakemelding fra kunder, teste samarbeidet med aktørene, salg og retur og oppsett av stedet. På denne måten ble butikken en nyttig testarena for en ny type handel. De gjennomførte grundige undersøkelser og fikk tilbakemeldinger som kan hjelpe med å skape en solid bærekraftig modell for et sirkulært senter fremover.

Et viktig resultat er at Vollebekk og OsloKollega har fått testet ut markedet for en fellesarena for bærekraftig og redusert forbruk til tross for pandemi. Videre har de fått testet de sirkulære verdikjedene, samt konkrete forslag til modeller for drift og utviklingen av et sirkulært konsept. Erfaringene vil være verdifulle i en potensiell videreføring et annet sted. Samtidig som aktørene bak Vollebekk fabrikk fikk testet ut og utviklet varige driftsmodeller for en slik fellesarena, var det også mange av de involverte aktørene og initiativene som fikk testet ut sine ideer og konsepter, og hvordan samarbeid og fellesløsninger kunne bidra til å styrke det kommersielle grunnlaget for drift og utvikling hos den enkelte aktør. De ulike erfaringene på både felles og individuelt nivå er viktig kunnskap for Oslo kommune å ha med tanke på å tilrettelegge for slike initiativer i fremtiden.

Bilde 6. Fra åpningen av Vollebekk Fabrikker. Foto: Thomas Berman.

Den andre aktøren som mottok midler gjennom prosjektstøtte til fellesarena for å redusere materielt forbruk etablerte selskapet Good Company AS, og skulle gjennom en pop-up teste ut markedet for et nytt system for bærekraftig fornyelse gjennom utleie av kvalitetsprodukter som ikke er i bruk. I første omgang skulle de, i samarbeid med andre ombruksaktører, teste ut to konsepter for ombruk av møbler og klær. Pop-up'en skulle foregå på en sentral lokasjon, med reparasjonstjenester, lærings- og gjør det selv-konsepter og tilbud av bærekraftig mat og drikke. Hensikten var også å på denne måten å teste ut et konsept for fellesarena for aktører innen gjenbruk, reparasjon og redesign.

To dager før Covid-19 tiltakene ble iverksatt i mars 2020 gjennomførte Good Company et oppstartsmøte med over 60 selskaper til stede. Tilbakemeldingene på konseptet var svært gode og mange ønsket å delta. Lokalet hadde de tilgjengelig frem til sommeren 2020, og planen var å åpne i midten av april 2020. På grunn av koronapandemien ble det ikke etablert noe pop-up, men etter godkjent søknad om omdisponering av midler etablerte de en digital fellesarena og mediekanal for relevante aktører innenfor feltet ombruk, redesign, reparasjon og bærekraftig produksjon. Målsetning var å bidra til å redusere materielt forbruk, fremme nye initiativer, aktører og innovasjoner.

Videre ville Good Company via mediekanalene bidra til å synliggjøre de mange små og sårbare aktørene de selv er avhengige av for å gjennomføre det omsøkte prosjektet, og på denne måten bidra til at det var aktører igjen i feltet for å bygge opp en ny og bærekraftig økonomi etter koronapandemien. Nettsiden, inkludert podcast, webinarer, og clubhouse samtaler ble dermed lansert. Selskapet etablerte også sider på Facebook og Instagram, og en egen gruppe på Facebook for å bidra til flere samtaler, engasjement, samhandling og innovasjon om ombruk og sirkulær økonomi. Good Company hadde et totalt nedslagsfelt på rundt 150 000 personer i løpet av prosjektperioden fra cirka april 2020 til og med mars 2021.

Nettsiden eksisterer ikke lenger i dag, men selskapet har etablert Good Work som tilbyr en helhetlig tjeneste som hjelper bedrifter med å håndtere kontorinnredning fra A-Å. De skreddersyr interiørløsninger etter behov, velger bærekraftige møbler og installerer dem med et ombrukssystem som gjør det enkelt å ta vare på, ombruke og bytte inn møbler når behovene på arbeidsplassen endrer seg. I tillegg har de etablert et medieselskap og nettside, Switch, som kan anses som en videreføring av den digitale fellesarenaen.

3.3 Prosjektstøtte til reparasjons- og delingsordninger

Den tredje prosjektstøtteordningen Bymiljøetaten lyste ut hadde en total ramme på omtrent 2,4 millioner kroner, og det ble tildelt støtte til 11 aktører. Hver aktør ble tildelt mellom 100-500 000 kroner, som tydeliggjør målsetningen med ordningen om etableringen av mer varige tiltak, selv om det også i denne ordningen ble gjennomført noen arrangementer. Under er en oversikt over hvem som fikk støtte, hva de fikk støtte til og resultatene.

Søker	Prosjekttittel og beskrivelse	Beløp	Resultat
Stiftelsen Elektronikkbransjen	Godkjenning- og garantiordning for ombrukt forbrukerelektronikk. Utvikle en bransjegodkjenning for ombrukte produkter. Kasserte produkter vil hentes ut fra innlevering gjort i butikker og kommunale mottak av EE-avfall, produktene vil kontrolleres og eventuelt repareres av godkjent verksted, for deretter å selges i markedet gjennom godkjente salgskanaler. Prosjektet vil utarbeide selve godkjenningsordningen, merkeordningen, garantiordningen (på 2 år) og produktregisteret.	98 000 (Søkt 98 000)	Merke- og garantiordning er etablert, og database for å registrere ombrukte varer er utviklet og videreutvikles kontinuerlig. Garantiordningen er på 2 år. Flere store butikker/kjeder er med i ordningen, og har etablert egne avdelinger for ombrukte produkter, f.eks. Powers avdeling på Alnabru (Repower) og Elkjøps avdeling på Ullevål (Outlet).
Bydel St. Hanshaugen	Oslokassa DigIT. Brukere med rusutfordringer og psykiske lidelser reparerer brukte PC-er fra bedrifter og videreformidler disse til bydelens lavinntektsfamilier.	100 000 (Søkt 100 000)	Trakk søknaden da de ikke klarte å holde aktiviteten opp på grunn av koronapandemi og ressurspersoner som sluttet.
Repairable Operations AS	Varig fellesverksted og kompetansesenter Oslo, CC Vest. High-end bruktbuikk og verksted på CC Vest, inspirerer folk i Oslo Vest til å reparere mer og kjøpe mer brukt (ikke bare selge på finn.no). Fellesskap ved å ha et åpent bord, bøker, tilgang på gratis råd fra faglærte reparatører, samt menneskelig veiledning til de som vil reparere selv uten timebestilling. Kurs.	300 000 (Søkt 480 000)	Fellesverksted er etablert og driver fortsatt. Gjennomført noen kurs, men dårlig med påmelding. Lite interesse for å sy selv, men det viktigste er at folk kommer og reparerer klærne sine. God respons på bruktbuikken, men butikken tar for mye tid fra reparasjonsaktivitetene, og måtte derfor legges ned. Reparert cirka 4000 plagg og solgt ca. 300 brukte plagg i 2021.
Naturvernforbundet	Fiks det! - en bydelspilot. Kartlegge reparatører (skreddere, skomakere og mobilreparatører) og gjennomføre spørreundersøkelser blant	250 000 (Søkt 500 000)	Trakk søknaden da de ikke hadde tilstrekkelig kapasitet til å følge opp som planlagt.

	innbyggere i bydelene Nordstrand og Gamle Oslo. Utvikle kampanjemateriell og gjennomføre lokale kampanjer for å gjøre målgruppa kjent med hvilke reparasjoner de kan gjennomføre i sin bydel og hvor.		
Restarters Norway	Utvikling av en digital plattform for reparasjon og vedlikehold av ting i hjemmet (i hovedsak elektronikk og tekstiler). På en og samme plattform skal man kunne få hjelp til å reparere et produkt, kjøpe eller leie verktøy, og få profesjonell bistand av reparatører via video. Man kan også velge å sende produktet til en lokal reparatør via et bookingsystem.	250 000 (Søkt 500 000)	Plattformen er under utvikling, men den er ikke lansert per 01.01.2023. Det har vært gjennomført grundige markedsundersøkelser i dialog med profesjonelle reparatører. Dette har dannet grunnlaget for det digitale bookingsystemet som har fått navnet <u>Fikse</u> . De har også hatt en pilot med et fysisk reparasjonsverksted ved Høyer på Paleet. Elektronikk har ikke vært med i piloten, som de i hovedsak fikk støtte til, men vil inkluderes i fortsettelsen og de har gjort avtaler med reparatører av elektronikk.
Kirkens Bymisjon	Skaperglede på Ensjø. Etablering av arena for håndverk og utlånsordning for verktøy ved Nabolagshuset, Petersborg på Ensjø.	100 000 (Søkt 100 000)	Prosjektet er gjennomført som planlagt, med noen justeringer på grunn av koronapandemien. Blant annet noe færre arrangementer og en mer fleksibel løsning for utlån av arealer og utstyr i boder utendørs, de har også bygd møbler utendørs. De vil fortsette med aktiviteter knyttet til det utstyret de har kjøpt inn samt se på muligheter for utvidelse.

Bydel Sagene	Reparasjonsgarasjen. «Garasjen» er et gratis lavterskeltilbud som holder til i Torshovdalen aktivitetshus. Alle som kommer innom i åpningstiden får låne verktøy og utstyr og de gir bort brukte deler fra resirkulerte sykler. Behov for å oppgradere lokalene, mer verktøy, sykkelverktøy og deler, maskiner og utstyr som er rettet seg mer mot restaurering, redesign og oppsirkulering.	150 000 (Søkt 470 000)	Reparert over 200 sykler i løpet av prosjektperioden. Barn og ungdom har fått opplæring i bruk av verktøy, maskiner og utstyr som har gjort dem i stand til å reparere og lage nye ting. De har også bygget eget lakkeringsrom og kjøpt inn messetelt som har gjort det mulig å vise frem tilbudet på skoler og arrangementer i bydelen. Dette har også skapt oppmerksomhet om reparasjon og ombruk, samt oppmerksomhet om tilbudet som også har ført til flere frivillige voksne. Veldig god måloppnåelse.
OsloKollega	PC verkstedet, tilbud til unge i Grorud. Sammen med samarbeidspartnere Lions i Groruddalen settes det opp ett PC-verksted på Rommen. Verkstedet er et tilbud til skoleelever som trenger et tilbud i skoletid/utenfor skoletid. Her vil elevene få opplæring i bygging og reparasjon av brukte PCer, i tillegg til demontering og gjenvinning av råvarer som stål, kobber, kretskort etc. Gaming og bygging av gaming PCer og kunnskap om resirkulering og gjenbruk og relevante utdanningsretninger vil også være en av aktivitetene det tilrettelegges for.	200 000 (Nedskalert til 106 000) (Søkt 439 000)	Ble nedskalert på grunn av koronapandemien, men gjennomførte et pilotprosjekt over 4 uker med 10 elever. Satt opp fullt ut utrustede arbeidsstasjoner til 10 elever og utarbeidet opplæringsmateriell og opplæringsplaner. Demonterte 100 PCer som har gått til gjenvinning, og utviklet bokser for innsamling av PCer og telefoner som kan utplasseres hos bedrifter og organisasjoner. 2 av elevene kom i jobb etter endt prosjekt. Prosjektet blir videreført av samarbeidspartner, og har gitt viktige erfaringer, men begrenset varighet.

Bydel Nordre Aker	Utstyrbytte og reparasjonsverksted. Gjennomføres ved bydelens nyetablerte nærmiljøhus, Rachel Grepp-huset. Dette er bydelens grønne flaggskip for sirkulær økonomi med utlån av gratis fritidsutstyr på BUA, Frisklivssentral, gratis sykkelservice og tilgang på verksted etc.	150 000 (Søkt 500 000)	Pågår.
Deichman	Bibliotek som gjenbrukssentre. Målet er at bibliotekene blir sentre for gjenbrukstiltak og miljøengasjement i lokalsamfunnene. Deichman ønsker å etablere varige samarbeid med organisasjoner som tilbyr syverksteder, fiksefester og lignende gjenbruksarrangementer. Sammen med disse vil det etablers faste tilbud innen blant annet reparasjon av elektronikk og gjenbruk av tekstiler. Starter med 10 bibliotek med seks arrangementer hver.	500 000 (Søkt 500 000)	Det er gjennomført en rekke «fiksefester» for elektronikk, samt aktiviteter innen ulike gjenbruks- og syverksteder. Utstyr er kjøpt inn til bibliotekene, som sikrer at de kan fortsette dette arbeide etter endt prosjektperiode. I tillegg har Deichman kjøpt inn kasser med verktøy-kits, som kan flyttes på tvers av lokalbibliotekene, og sørge for at fiksefester også kan holdes i fremtiden, på egenhånd. Også gjennomført og planlagt flere åpne aktiviteter. Pågår.
BUA	Innsamling av sports- og friluftsutstyr for utlån i BUA-utstyrordninger i Oslo. Etablere fast innsamling av pent brukt sports- og friluftsutstyr over hele Oslo. Innsamlet utstyr skal bidra til at BUA-utstyrordninger i Oslo får mer utstyr å låne ut. En BUA-varebil med fast rute kommer og henter sports- og friluftsutstyr i nabolaget.	300 000 (Søkt 500 000)	Samlet inn ca. 650 utstyrsenheter i 2021 fra privatpersoner og etter avtale med tre gjenvinningsstasjoner. Utstyret som ble samlet inn ble sortert og satt istand for videre utlån eller for å gi bort på arrangementer i bydelene. Ungdom ble kurset i vedlikehold og enkle reparasjoner av utstyr som BUA låner ut, og hvor deltakerne kunne få utstyr BUA hadde samlet inn og som de satt istand selv, cirka 600 deltakere.

Bilde 7. Repairable sitt syverksted ved CC Vest. Foto: CC Vest.

Bilde 8. Hvitevarer klargjort for nye eiere med OmBruk logo øverst i høyre hjørnet. Foto: Stian Sønsteng / Elektronikkbransjen.

OmBrukt - godkjenning- og garantiordning for ombrukt forbrukerelektronikk

Stiftelsen Elektronikkbransjen har etablert et nytt selskap som har utviklet et system for ombruk av hvite- og brunevarer, OmBrukt AS. Selskapet ble lansert i mai 2021 med en egen logo, en garantiordning og en stor database som er sentral i ordningen. OmBrukt AS har utviklet et sett med regler både for leverandører, reparatører og selgere av brukte produkter gjennom ordningen.

Produktene kommer inn til ordningen enten via Norsirk eller andre returselskaper eller fra elektronikk-kjedene som i Norge har mottaksplikt for brukt elektronikk i butikk. I verkstedene blir produktene kontrollert, vasket, reparert og tilrettelagt for ombrukssalg, og i butikken må det påses at dette er gjort av kvalifiserte personer slik at det er trygt for forbrukeren å kjøpe produktene.

Produktene solgt med to års ombyttegaranti. Garantiordningen har OmBrukt AS fått i stand i samarbeid med et forsikringsselskap. Ordningen går ut på at hvis produktet blir defekt i løpet av de to første årene etter at de er kjøpt, returnerer kunden produktet til ombrukssenteret der det er kjøpt eller eventuelt et annet innenfor denne ordningen. Kunden vil da motta et tilsvarende produkt som et erstatningsprodukt. Ombrukssenteret som får inn varen kan finne garantiinformasjonen for produktet i den sentrale databasen, og får oppgjør direkte fra forsikringsselskapet.

For de som skal reparere og/eller selge ombruksprodukter kreves det at de må være et registrert selskap godkjent for ombruk, og reparasjoner må være gjort av personer med sertifikater og godkjenninger for å drive med slikt. Til leverandører stilles det krav om at de må tilby reservedeler til alle reparasjonssentre som er godkjent, og det til samme prisnivå som for godkjente verksteder.

Selgere av produktene til ombruk må i tillegg til å være et registrert og godkjent foretak, ha brukthandelbevilgning som utstedes av Politiet. Det er også et krav fra myndighetene om at alle som selger bruktprodukter må føre protokoll over sine salg. De som er godkjente forhandlere gjennom OmBrukt, får oppfylt dette kravet gjennom databasen som systemet tilbyr. I databasen registreres merke, modell, serienummer, salgsdato og returselskap for alle klargjorte eller solgte produkter, og her kan godkjente OmBrukt partnere søke og finne informasjon. I utgangspunktet kan ingen se data om andre enn seg selv, men i forbindelse med reparasjon eller garanti, kan man taste inn merkenavn, modell og serienummer på det aktuelle produktet og få opp garantiinformasjonen for det. Databasen er også kilde til statistikk som myndighetene etterspør, blant annet for CO2-reduksjon i forbindelse med utvidet levetid på produkter.

OmBrukt logoen er patentert og kan bare brukes av godkjente partnere. Den skal settes på produkter som er ferdig kontrollert for salg, slik at publikum kan vite at dette produktet er brukt, men trygt å kjøpe. Klistremerket med logoen er laget slik at det ikke skal være enkelt å fjerne fra produktene. Godkjente utsalgssteder kan også bruke logoen i sine lokaler for å vise at her selges det produkter i tråd med OmBrukts retningslinjer.

Les mer på [Ombrukt.no](https://ombrukt.no)

4 Måloppnåelse og effekter

4.1 Innledning

I dette kapitlet drøftes og vurderes resultatene beskrevet i kapitel 3, og hvorvidt intensjonene med støtteordningene har blitt oppfylt ved at fastsatte mål og ønskede effekter ble oppnådd. I undersøkelsen av måloppnåelse vurderes først målene for de respektive ordningene, deretter om målene støttemottakere selv satt seg i søknadene ble oppnådd.

I diskusjonen av effektene vil både ønskede effekter og hvorvidt disse nås være med, samt om støtten bidrar til effekter som ikke var forutsatt. Bymiljøetaten diskuterer hvilken type prosjekter som ser ut til å fungere eller ikke, før det ses nærmere på støttens betydning for effektene av prosjektene, såkalt addisjonalitet. Avslutningsvis ses det også på hvordan forvaltningen av ordningene har bidratt til henholdsvis måloppnåelse og effekter.

4.2 Nås målene i prosjektstøtteordningene?

Målene for prosjektstøtteordningene kommer tydelig frem av utlysningene, det samme gjør kriteriene og prioriteringene. Imidlertid, med bakgrunn i at man per dags dato ikke har et fullstendig datagrunnlag som kan måle utviklingen av et bærekraftig og redusert forbruk i Oslo, har man ikke tallfestede mål eller kriterier for hva man oppfatter som god måloppnåelse. Dermed har ikke etaten et grunnlag for å gi en entydig vurdering av måloppnåelsen, men kun hvorvidt målene ble nådd eller ikke.

På generelt grunnlag viser gjennomgangen av søknadene til støttemottakerne, samt tilhørende rapporter og intervjuer, at de enkelte tiltakene og aktivitetene som har fått støtte i all hovedsak har nådd de ulike målene i prosjektstøtteordningene. Dette fremgår også av presentasjonen av resultatene i forrige kapittel. Ikke alle har nådd samtlige mål for hver støtteordning, men det har heller ikke vært et kriterium for å motta midler.

Ved den første prosjektstøtteordningen gikk kommunen bredt ut, også for å kartlegge de aktiviteter, initiativer og aktører innen bærekraftig og redusert forbruk og sirkulære løsninger som fantes i Oslo. Prosjektene som mottok støtte varierte mellom arrangementer, kampanjer og mer varige etableringer. På denne måten fikk kommunen både bidratt til å bygge kunnskap og erfaring, samt fremme tilgangen til delingsordninger og vist frem nye muligheter for å redusere materielt forbruk, noe som var målet med ordningen. Bymiljøetaten la også vekt på å støtte et bredt spekter av tiltak og bidragsyttere slik at summen av tiltakene skulle bidra til bred mobilisering og oppnåelse av målene.

Ser vi nærmere på målene til prosjektstøtteordningen for fellesarena for å redusere materielt forbruk, har begge prosjektene som fikk støtte nådd målene, men på ulik måte. Good Company etablerte etter omdisponering av midler på grunn av pandemien en digital fellesarena, mens Vollebekk Fabrikker har vært et fysisk sted for aktører, aktiviteter og initiativ og i mindre grad måtte endre prosjektet grunnet pandemien. Den fysiske arenaen har gjort det lettere å fremme samarbeid mellom aktører, og skape en åpen og tilgjengelig fellesarena for innbyggerne.

Den tredje prosjektstøtteordningen var mer spesifikk. Et av målene var at støtten skulle bidra til å etablere varige og lokale ordninger, og prosjektene har i stor grad lyktes med det. Det er rimelig å anta at noe av årsaken til at støttemottakerne har lyktes med dette er en større bevilgning per tiltak. Imidlertid er måloppnåelsen for den første prosjektstøtteordningen vel så god. Dette viser at måloppnåelse ikke avhenger av støttebeløpet, men at det henger sammen med hva målet med ordningen er og hvor godt de enkelte mål nås.

Oppnåelse av de respektive målene var også en viktig del av gjennomgangen, vurderingen og innstillingen av de ulike søknadene. Til tross for dette kunne uforutsette hendelser, slik som koronapandemien, ført til at støttemottakerne ikke nådde de fastsatte målene. Dette ser dog ikke ut til å være tilfelle, selv om pandemien har ført til forsinkelser og endringer for flere av tiltakene.

4.3 Når målene støttemottaker setter seg selv?

I søknadene oppgir mange søkere egne mål. Det er derfor interessant å se om de når de målene de selv setter seg. I dokumentanalysen har Bymiljøetaten sett på om det rapporteres på de målene søker selv har oppgitt i søknaden, og måloppnåelsen av disse. Dette sees opp mot målene for prosjektstøtteordningene som helhet. Måloppnåelse er basert på Bymiljøetatens tolking av det som fremkommer i søknaden og i rapporteringen.

Gjennomgangen viser at søkers egne formuleringer om målsetninger for tiltaket varierer både i omfang og detaljnivå. Noen formulerer svært konkrete og tallfestede mål i søknadene sine, mens andre har mer generelle målsetninger som bygger opp under målene i de enkelte prosjektstøtteordningene. Dette gjelder samtlige av de tre prosjektstøtteordningene.

De fleste rapporterer på målsetningene de selv har satt seg. De som ikke gjør det, eller som gir mer generelle beskrivelser av gjennomføringen, er også de som har fått delvis tilsagn. Dette kan bety at de da har vært nødt til å endre aktiviteten sin på en sann måte at de opprinnelige målsetningene de selv hadde ikke har vært mulige å oppnå. Gjennomgangen viste at dette også gjaldt de som hadde opplevd uforutsette hendelser, slik som koronapandemien, og dermed hadde forsinkelser som har endret fremdriften i prosjektet. Likevel, uavhengig av om de når egne mål, når de målene i prosjektstøtteordningene.

I rapportene fra tredje prosjektstøtteordning rapporteres det mer tydelig opp mot de målene støttemottakerne selv setter seg. Bakgrunnen for dette er mest sannsynlig at både søknads- og rapporteringsskjema ble oppdatert, og at dette etterspørres mer direkte. Oppdateringen er et resultat av læring fra de foregående støtteordningene.

4.4 Effekter av tiltakene prosjektstøtteordningene gir opphav til

Prosjektstøtteordningene ble etablert for å bidra til å redusere det materielle forbruket i Oslo, og for å bidra til målene i *Forbruksstrategien*. Det finnes per dags dato ingen egen statistikk eller gode indikatorer for forbruket i bare Oslo, og det er dermed vanskelig å måle effektene av

tiltakene prosjektstøtteordningene har gitt støtte til. Det er likevel rimelig å anta at reparasjoner, ombruk, dele, leie, utlån og bytting har redusert nyinnkjøp i en del tilfeller.

For å oppnå et bærekraftig og redusert forbruk er det nødvendig å legge til rette for aktører som tilbyr reparasjon, utlån, deling, etc. og kunnskap om disse, og dette har blant annet vært intensjonen med prosjektstøtteordningene. Bymiljøetaten har valgt ulik tilnærming ved hver av de tre ulike prosjektstøtteordningene ettersom etaten har kartlagt muligheter og behov gjennom de enkelte ordningene, og fått erfaringer underveis.

Ved den første prosjektstøtteordningen var det stor variasjon på tiltakene, fra arrangementer og kampanjer, til mer varige etableringer. Basert på besøkstallene til for eksempel alle arrangementene med bytting og reparasjon av klær, er det sannsynlig at effekten av arrangementene er å ha bidratt til å erstatte nyinnkjøp av mange plagg. Prosjektene har sannsynligvis også bidratt til å øke kunnskapen og erfaringene med å redusere materielt forbruk.

Bilde 9. Vinterlek med utstyr fra BUA. Foto: BUA.

Støtte til flere utlånsordninger for sport og fritidsutstyr har sannsynligvis også bidratt til å erstatte nyinnkjøp. BUA Bjerke, som var en av de som fikk støtte fra den første ordningen, var den utstyrssentralen i Oslo som lånte ut mest utstyr i 2019⁶. Totalt lånte de ut 6 584 utstyrsenheter, mot 7 078 for sentralen på topp, og kom dermed også på tredjeplass nasjonalt.

⁶ BUA Årsrapport 2019

Samtidig bidro BUA til å redusere avfall ved å samle inn utstyr og omfordele det som blir levert ved gjenbruksstasjonene gjennom Gi-bort markedet for vintersportsutstyr.

Ser vi på den andre prosjektstøtteordningen viser i alle fall tidligere tall fra Vollebekk fabrikk potensialet for hvor mye en slik arena kan bidra med i reduksjon av materielt forbruk. I 2019 ble 442 tonn ombrukt, av dette var 210 tonn avfall slik som bygningsmaterialer, møbler, sykler, tekstiler, epler og kaffeavfall, og 232 tonn for ombrukt hall⁷. Det finnes dessverre ikke mer oppdaterte tall på grunn av koronapandemien, men det gir likevel en indikasjon på mulighetene for reduksjon i både forbruk og avfall.

Fra tredje prosjektstøtteordning er Reparasjonsgarasjen i Bydel Sagene et godt eksempel. De reparerte, redesignet og oppsirkulerte 200 sykler bare i prosjektperioden. Dette er 200 sykler som ikke har blitt avfall, og som potensielt har erstattet nyinnkjøp. I tillegg har det gitt barn og unge en fritidsaktivitet med muligheten til å tilegne seg kompetanse om sirkulære løsninger som potensielt kan bli veldig verdifullt i fremtiden. Det vil være stort behov for reparatører i omstillingen til et mer sirkulærøkonomisk samfunn⁸. Sånn sett er dette et godt eksempel på hvilke effekter tiltakene kan bidra med på både bruker- og samfunnsnivå.

Bilde 10. Pop-up garasje på Fernanda Nissen skole. Foto: Bydel Sagene.

⁷ Urgent Agency s. 6.

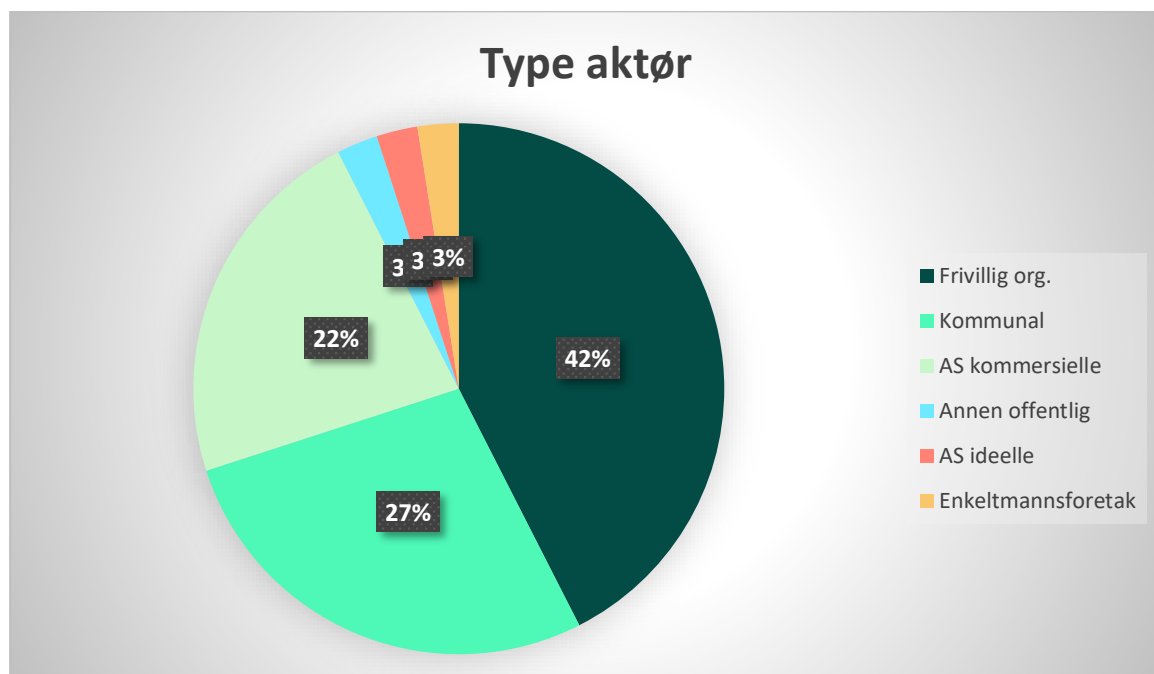
⁸ <https://www.lo.no/hva-vi-mener/klima/nyheter-om-klima/ny-rapport-skyhoyt-behov-for-flere-fagarbeidere-med-teknisk-kompetanse-og-fagskoleutdannede/>

I tillegg til de ønskede effektene kan en også si noe om de forventede effektene som støttemottakerne identifiserte selv. Ved samtlige av de tre prosjektstøtteordningene måtte aktørene i søknaden oppgi forventede effekter av tiltaket, og dette skulle også rapporteres. På lik linje som med målene søkerne setter seg, varierer det også med effektene hvor konkrete og målbare de er. Likevel kan det, basert på egenvurderingene blant støttemottakerne, virke som at de i stor grad opplever å oppnå de forventede effektene. På lik linje som med målene, synes delvis tilsagn og uforutsette hendelser, til å påvirke graden av ønsket effekt på grunn av nedskaleringer og/eller omprioriteringer.

Intervjuer med tidligere støttemottakere utdyper og konkretiserer svarene fra dokumentgjennomgangen. Flere av støttemottakerne er tydelige på at deres prosjekter ikke ville ha blitt gjennomført uten støtten, og at det per dags dato ikke er noen andre som støtter slike prosjekter innen bærekraftig og redusert forbruk og sirkulære løsninger. Midlene har bidratt til å gi viktige oppstartsmidler for flere og muligheten til å teste ut prosjekter, noe som igjen har gitt grunnlag for støtte fra andre og/eller videre drift. Dette kan tyde på at støtten har hatt en effekt som ikke ville vært til stede uten den.

4.5 Hva gir best resultat og hvorfor?

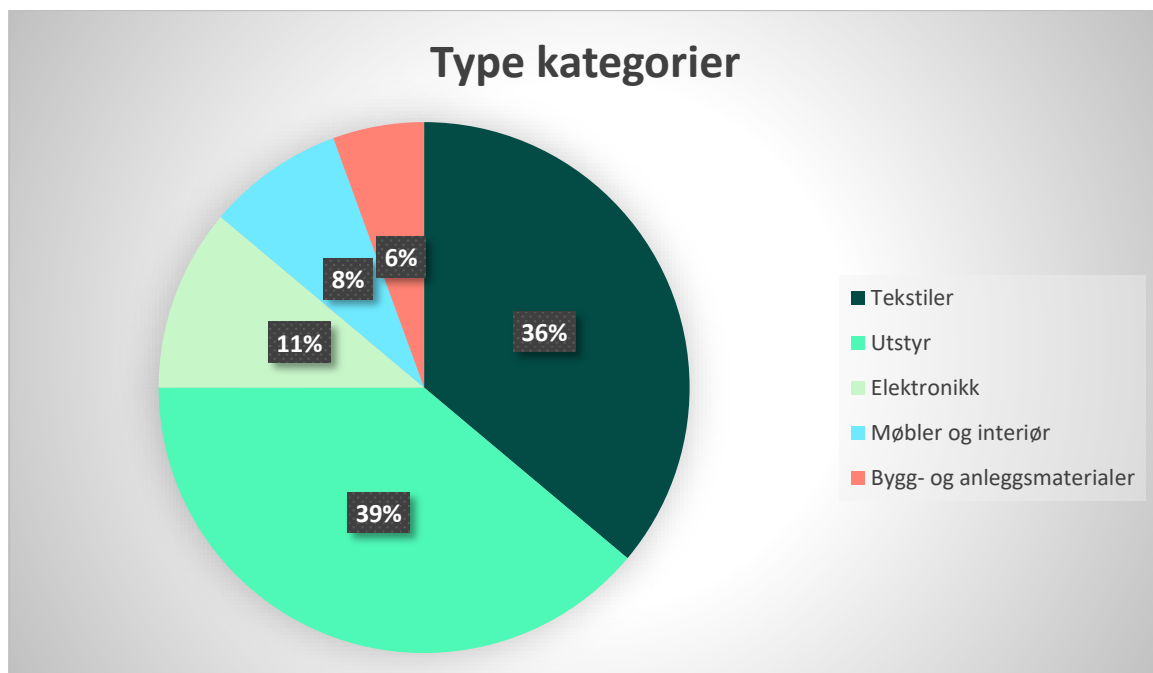
Til tross for at det mangler indikatorer som kan gi ytterligere informasjon om effektene ønsker vi, basert på erfaringene, å diskutere hva som kan synes å fungere eller ikke. Til denne diskusjonen har Bymiljøetaten analysert hvilken type aktører, tiltak og kategorier det er som har mottatt støtte. Etaten har deretter sett på om det er noen av disse som lykkes bedre enn andre, og forsøkt å se hva suksesskriteriene er for dette.

Først er det interessant å se på hvilke typer aktører som har mottatt midler fra de tre ulike ordningene. Som vi kan se fra diagrammet over, er det i hovedsak frivillige organisasjoner som har mottatt midler. Deretter følger kommunale aktører og kommersielle næringslivsaktører (aksjeselskap). Basert på resultatene er det ingenting som tyder på at en type aktør lykkes i noe større grad enn en annen. De kommunale aktørene er kanskje vel så utsatt som de frivillige organisasjonene i forhold til ressurspersoner og kapasitet, men utfordringen ligger i de tilfellene tiltak er avhengig av noen få ildsjeler.

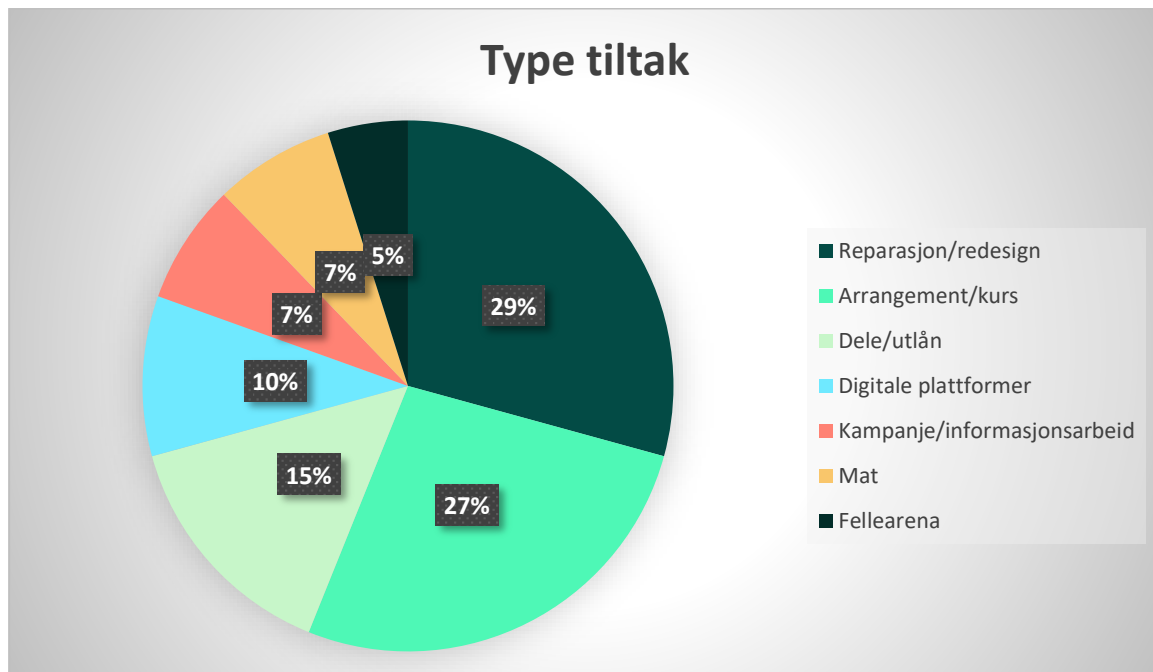
Når ressurspersoner forsvinner hos de kommunale eller frivillige aktørene er det muligheter for at noen andre kan ta over, og for at tiltakene og/eller erfaringene kan bli videreført i organisasjonen. Når det er noen få ildsjeler som gjennomfører hele tiltaket, og de i tillegg ikke har samarbeidspartnere til å ivareta eller videreføre det, blir disse veldig sårbare. Dette har ikke vært et stort problem blant de som har mottatt støtte, selv om det har vært en risiko for noen av aktørene som er kommersielle, ideelle, eller enkeltmannsforetak. Likevel er det positivt å støtte denne typen aktører da det er behov for innovative løsninger fra engasjerte entreprenører og gründere innen feltet. Samtidig viser det viktigheten av samarbeid på tvers av aktører for å minske risiko og for å sørge for at kunnskap ivaretas. Her kan også forvalter av ordningene spille en viktig rolle som støttespiller og for å skape positive synergier på tvers av aktører.

Videre kan vi se på hvilken type kategorier som har mottatt støtte. I Forbruksstrategien fremheves fem innsatsområder som viktige for et mer bærekraftig og redusert forbruk, disse er: mat, plast, elektronikk, tekstiler og bygg- og anleggsmaterialer. Oslo kommunes arbeid med målsetninger innen bærekraftig forbruk av mat og plast skjer gjennom bruk av andre virkemidler, og inkluderes ikke her. I tillegg til disse innsatsområdene er «lokal tilrettelegging» trukket frem som et viktig område, spesielt med tanke på dele-, bytte- og utlånsordninger, og kan samles innunder kategorien utstyr.

Diagrammet over viser hvordan prosjektstøtten fra de tre prosjektstøtteordningene totalt har dekket de ulike innsatsområdene/kategoriene. Møbler og interiør går under kategorien bygg- og anleggsmaterieller, men er tatt ut for å synliggjøre at dette utgjør en større andel enn bygg- og anleggsmaterieller alene.

Som en kan se fra diagrammet over har de som har mottatt prosjektstøtte spesielt fokusert på lokal tilrettelegging gjennom ulike dele-, bytte- og utlånsordninger av diverse utstyr. Deretter tekstiler, enten det har vært bytting, brukmarked, redesign eller reparasjon. Tredje prosjektstøtteordning hadde spesielt fokus på reparasjons- og delingsordninger, men dette utgjør kun 11 av totalt 41 tiltak. Utover dette er det ingenting som tilsier at det er en grunn til at kommunen har gitt støtte til, eller fått mange søknader innenfor disse områdene. Dette kan være et resultat av at markedet er mer modent innenfor disse kategoriene enn de andre. Det kan også ha sammenheng med at det innenfor bygg- og anleggsmaterialer, samt elektro, kreves større prosjekter som koster mer og som da ikke er aktuelle for slike typer prosjektstøtteordninger. Når det gjelder ombruk av bygg- og anleggsmaterialer foregår det flere prosjekter som Oslo kommune er involvert i, men disse foregår internt i kommunen og/eller er av slik skala at de ikke er aktuelle for denne type ordninger. I gjennomgangen og innstillingen av søknader gjorde Bymiljøetaten også en vurdering og behovsanalyse av både aktører og kategori. Dette ble utført for å ivareta at støtten dekket godt innenfor de ulike kategoriene, og for å bidra i vurderingen av hva som burde prioriteres. En slik behovsanalyse bør gjennomføres også i fremtiden for å sørge for at innretningen og utformingen av ordningen dekker behovene i markedet.

Sist kan vi se på hvilke typer tiltak som har fått støtte. Flere av aktørene kunne hørt hjemme under flere typer tiltak, men hver enkelt aktør er plassert innenfor den mest relevante tiltakstypen. Når det gjelder fellesarena har Bymiljøetaten valgt å skille det ut for å synliggjøre det som en egen type tiltak.

Diagrammet over viser at reparasjoner, arrangementer/kurs og dele- og utlånsordninger kommer høyt opp som type tiltak. Dette er nok i stor grad et resultat av det kommunen har søkt etter i de ulike ordningene. Spørsmålet er om det er noen type tiltak som lykkes bedre enn andre, og eventuelt hvorfor. Manglende indikatorer for å måle effekter vanskeliggjør en slik diskusjon, men det kan likevel sies noe om dette ut ifra hva mottakerne oppnådde, omfanget, antall utlån og reparasjoner, og hvorvidt de fortsatt driver med aktiviteten eller har videreført erfaringene på noe måte. Dette tatt i betraktning ser Bymiljøetaten at reparasjons- og delingsordninger fungerer veldig bra. De bidrar til tydelige og umiddelbare effekter, samtidig som de bidrar til varige resultater og effekter over tid. Arrangementer og kurs er også positive, og bygger kunnskap og holdninger som er viktige for å redusere forbruket. Arrangementer og kurs har også ofte vært gjennomført av etablerte organisasjoner og i tilknytning til mer langsiktige prosjekter. Digitale plattformer tar tid å bygge opp og er mer sårbare, spesielt for mer kortsiktige ordninger og prosjekter. Her har aktørene også stor konkurranse fra allerede etablerte aktører, og det kreves en del å hevde seg.

Konklusjonen Bymiljøetaten kan trekke ut ifra dette er at det er nødvendig med en kombinasjon av tiltak som både gir oppmerksomhet og som er varige. Støtte som ytes til digitale plattformer bør vurderes nøye basert på potensialet, og bør rettes mer mot synliggjøringen av plattformene for at de skal benyttes. Det ser heller ikke ut som at små prosjekter er noe dårligere enn store. Store prosjekter som fører til varige etableringer vil sannsynligvis ha større effekt over tid, men små prosjekter kan ha vel så stort nedslagsfelt.

4.6 Tilskuddets betydning for gjennomføring av tiltak og aktiviteter

I rapporteringen på den tredje prosjektstøtteordningen ble støttemottakerne spurt om hvorvidt prosjektet ville blitt gjennomført uten midler fra ordningen. I tillegg var dette et spørsmål alle som ble intervjuet til denne rapporten fikk.

Samtlige rapporterer at støtten har hatt stor betydning for gjennomføringen av deres tiltak. De fleste skriver at aktivitetene ikke ville ha blitt gjennomført uten støtten eller ikke ville ha blitt gjennomført på samme måte, eventuelt at de ville ha blitt forsinket. Flere har i intervjuene også vært tydelige på at beløpet ikke nødvendigvis har vært det viktigste, men heller anerkjennelsen og kredibiliteten det gir å få støtte fra Oslo kommune. Dette har for enkelte også bidratt til at de har fått videre eller mer støtte til sine prosjekter fra andre som for eksempel Regionale forskningsfond Oslo (RFF), Innovasjon Norge og Sparebankstiftelsene.

Basert på disse tilbakemeldingene kan det synes at addisjonaliteten av prosjektstøtteordningene har vært vesentlige. Når det gjelder prosjektaddisjonalitet, altså hvorvidt støtten har vært viktig for å starte opp en aktivitet/et tiltak, kan det synes som at denne også har vært stor da flere svarte at deres aktivitet ikke ville ha blitt gjennomført uten støtten. Siden det ikke er spurt om dette i rapporteringen på de to første prosjektstøtteordningene, har ikke Bymiljøetaten hele bildet, men intervjuene peker i samme retning.

Når det kommer til skalaaddisjonalitet, altså at et tiltak kunne vært gjennomført uten støtten, men da eventuelt i et annet omfang eller varighet, kan svarene på tredje prosjektstøtterapportering og intervjuer tyde på at det også har forekommet til en viss grad. Som enkelte nevnte ville de kunne ha gjennomført prosjektene eller aktivitetene, men de måtte antakelig ha gjort det på en annen måte eller brukt lengre tid på å komme frem til et ønsket resultat. Som flere også fortalte finnes det per dags dato ikke noen andre ordninger innen dette feltet, og de ville da vært nødt til å innrette tiltaket på en annen måte.

For innsatsaddisjonalitet, altså at et tiltak kunne vært gjennomført i større omfang om innsatsen hadde vært økt, fremkommer det fra flere av rapportene for samtlige ordninger at omfanget av aktiviteten kunne ha vært økt med økt støtte. Da kommunen ved samtlige ordninger har mottatt mange gode søknader og har hatt begrenset med midler til disposisjon, har Bymiljøetaten måttet prioritere og gitt delvis tilsagn for å få til en bredde av tiltak. Dermed har de fleste vært nødt til å nedskalere eller omprioritere, og naturlig nok kunne disse tiltakene blitt større i omfang med høyere støttebeløp.

Når det gjelder resultataddisjonalitet, altså hvor stor andel av resultatene som ikke ville blitt oppnådd uten støtten, tyder tilbakemeldingene fra støttemottakeren om at støtten har hatt stor betydning for resultatet. Uten støtten ville de fleste prosjektene ikke kunne vært gjennomført. Med andre ord har tiltakene som har fått støtte hatt en tilleggs effekt som ellers ikke ville ha blitt realisert.

Samlet sett kan vi si at den totale addisjonaliteten av støtten har vært høy. For de fleste kan det virke som at prosjektaddisjonalitet har vært høy, mens for andre skala-addisjonalitet. Oppsummert kan en konkludere med at resultataddisjonalitet, som handler om hvor stor andel av resultatene som ikke ville blitt oppnådd uten offentlig støtte, har vært stor og man ville ikke fått samme resultat uten støtten. Dette fremkom også av delkapittel 4.4 *Effekter av tiltakene prosjektstøtteordningene gir opphav til.*

4.7 Forvaltningen av prosjektstøtteordningene

Forvaltningen av en støtteordning handler om hvordan den administreres, fra utformingen av utlysningsteksten, behandlingen av søknader, eventuelle klager eller omdisponeringer og rapporter, utbetaling av midler, oppfølging underveis og i etterkant. Hvordan dette utføres har en innvirkning på måloppnåelsen og effekten av en støtteordning.

Det er nær sammenheng mellom utformingen av en støtteordning og forvaltningen, og som vi har sett har utformingen påvirket hvordan støttemottakerne har søkt og rapportert. Selv om de tre prosjektstøtteordningene har hatt det samme overordnede formålet, kan vi se fra utformingen og innretningen at de har hatt ulik tilnærming. Ved den første ordningen gikk kommunen veldig bredt ut for å kartlegge det som fantes på fagfeltet og med lavere beløp, den andre var veldig spesifikk og skulle i utgangspunktet utdeles til én samlende aktør, mens den tredje var mer spisset, med fokus på varighet og tildeling av høyere beløp. Dette er et resultat av læring, og det

vil være nyttig også i en eventuell fremtidig ordning at den kan være fleksibel i utformingen slik at den kan tilpasses utviklingen og behovene i feltet.

Selv om det er et poeng at en støtteordning ikke skal være statisk for at en skal kunne forbedre mål, kriterier og prioriteringer, setter utformingen også i stor grad rammene for forvaltningen. Mangler eller uklarheter i utformingen kan potensielt bidra til at det blir vanskelig å vurdere søknader, og at ressursbruken til forvaltningen blir stor. Dette synes ikke å ha vært en utfordring ved disse ordningene. Kommunen opplevde dog å få veldig mange ulike søknader på tredje prosjektstøtteordning, dette til tross for at den var utformet for å favne spesifikke tiltak. For å unngå dette og for å få mer relevante søknader, kan kommunen vurdere å arrangere åpne møter i forkant, åpen spørretime eller innledende samtaler. Det kan også være nyttig å tydeliggjøre de økonomiske rammene for ordningen slik at søkerne vet om dette. Mange søker med høye beløp fordi de antar de vil bli kuttet, noe som gjør forvaltningen ressurskrevende og en blir nødt til å gi delvis tilsagn.

Erfaringsmessig er det også alltid noen som blir nødt til å trekke søknadene sine på grunn av uforutsette hendelser eller at ressurspersoner slutter. Det bør etableres rutiner for dette slik at for eksempel andre søkere på listen kan få støttemidlene eller at midlene overføres til neste års utlysning. Det bør også etableres gode rutiner ved underforbruk. Restmidler skal som hovedregel tilbakebetales, men det kan være gode grunner for å åpne for at støttemottaker kan søke om bruk av midlene. Dette fordrer rutiner og kapasitet hos kommunen.

Gjennom evalueringen har det også kommet frem utfordringer knyttet til forutsigbarhet. Prosjektstøtteordningene har hatt ulik søknadsfrist på året, og innretningen har endret seg for hver av dem, selv om de overordnet har hatt som formål å bidra til et bærekraftig og redusert forbruk. Spesielt de større aktørene, som er mer etablert og har mer langsiktige mål, ønsker seg større beløp fordelt over et satt tidsrom (år) eller mer fast driftsstøtte.

Det har vært relativt stabilt hvilke saksbehandlere i kommunen som har forvaltet prosjektstøtteordningene. Det har sikret at erfaringene fra første ordning er videreført i de neste og bidratt til bedret utforming og gjennomføring av ordningene. Samtidig har det vært begrenset med kapasitet til å følge opp støtteordningene ettersom koordinering av forbruksarbeidet hadde om lag en stilling fra 2019 til sommeren 2022. Denne begrensede kapasiteten har gjort at kommunen ikke har fått fulgt opp støttemottakerne tilstrekkelig. Blant de mer sårbare aktørene kunne kommunen spilt en større rolle slik at tiltakene hadde fått større effekt. I intervjuene kommer det frem faktorer ved manglende kapasitet som kan ha påvirket måloppnåelse og effektene negativt. Flere av de tidligere støttemottakerne skulle i større grad ønske seg at Oslo kommune hadde bidratt til å synliggjøre dem, og bygget nettverk på tvers av de ulike aktørene for mulige positivt synergier. Dette viser at det ikke er tilstrekkelig å kun ha en støtteordning som virkemiddel for å nå målene, det er også nødvendig å følge opp og tilrettelegge for nettverks- og kommunikasjonsarbeid.

I intervjuene ble det stilt spørsmål om det det var andre kommunale virksomheter som ble oppfattet som mer naturlige støttegivere enn Bymiljøetaten. Bakgrunnen for dette er at bydelene ofte sitter tettere på støttemottakerne, og for å avdekke om det er andre etater som har tettere dialog med ulike eksterne aktører enn det Bymiljøetaten har. Spesielt var det av interesse å få tilbakemelding fra støttemottakere om bydelene, som deler ut grønne midler, kunne være en alternativ støttegiver for tiltak rettet mot bærekraftig og redusert forbruk. Per dags dato har 10 av 15 bydeler grønne midler. Imidlertid viser intervjuene med de ulike aktørene at ingen finner en mer naturlig plassering for slike støtteordninger enn hos Bymiljøetaten. Dette funnet kan skyldes at intervjuobjektene ikke har tilstrekkelig kjennskap til andre etater, men det er tydelig at det ikke er ønskelig å flytte slik støtte til bydelensnivå, verken av bydelene selv eller støttemottakerne. For støttemottakernes del vil forvaltning fra bydelene kunne begrense tiltakene til å bli utført innenfor den respektive bydelens grenser. For bydelenes del vil forvaltning av støtteordninger i denne størrelsen være arbeidskrevende og fordre omfordeling av ressurser.

Det flere trekker frem med Bymiljøetaten som forvalter er muligheten til å søke by-overgripende tiltak, ikke kun bydelsbaserte, og at det er støtte til større tiltak som kan bane vei for aktiviteter il bydelene. De trekker også frem at Bymiljøetaten har opparbeidet seg mange erfaringer og kompetanse som er nyttig i forvaltningen av en slik ordning. Bymiljøetaten vurderer selv at bydelenes grønne midler og prosjektstøtte til redusert forbruk er to ulike støtter som fungerer godt side om side. Det ville ha styrket miljø- og klimaarbeidet i bydelene om alle bydelene hadde grønne midler, og at det parallelt ble lagt til rette for nettverk mellom bydelene, jamfør Nabolagsprogrammet under Miljøhovedstadsåret i 2019.

5 Konklusjon og anbefaling

Hensikten med å bruke prosjektstøtte som virkemiddel er å skape resultater av samfunnsmessig betydning, som ikke kan forventes å bli realisert uten støtten. Evalueringen viser langt på vei at dette er tilfelle med de tre prosjektstøtteordningene innenfor bærekraftig og redusert forbruk. Som det fremkom i kapittel 4 har støtten vært avgjørende for at flere av tiltakene ble iverksatt. Bredden av tiltak som har mottatt støtte gjennom de tre ordningene har også bidratt til bred mobilisering, og målet om å bidra til et mer bærekraftig og redusert forbruk i Oslo synes å være innfridd.

Det finnes per dags dato ikke et fullstendig datagrunnlag som kan måle utviklingen av et bærekraftig og redusert forbruk i Oslo. Verken Forbruksstrategien eller prosjektstøtteordningene har på bakgrunn av dette tallfestede mål som kan bidra til å vurdere om ønskede effekter på bruker- og samfunnsnivå nås. Likevel er det rimelig å anta at for eksempel utlån, ombruk, deling, reparasjon etc. har bidratt til å erstatte nyinnkjøp i mange tilfeller. Oslo kommune har sammen med tre forskningsaktører utviklet et indikatorsett som skal følge utviklingen av et bærekraftig og redusert forbruk i Oslo over tid.

Ved eventuelle fremtidige støtteordninger eller etablering av tilskuddsordninger anbefaler Bymiljøetaten utfra denne evalueringen å bruke erfaringene hittil slik:

Beholde suksesskriteriene som har fremkommet ved å:

1. Ha fleksibel utformingen av ordningen slik at den kan tilpasses utviklingen og behovene i feltet.
2. Opprettholde at midlene kan benyttes til prosjektledelse.
3. Etter vedtak om midler bør tilskuddsmottaker ha minst 12 måneder på å gjennomføre og rapportere.

Videreutvikle støtteordningen på områdene som tidligere støttmottakere påpeker ved å:

4. Etterstrebe mest mulig forutsigbarhet for søkerne ved for eksempel å ha et fast kunngjøringstidspunkt og en fast søknadsfrist.
5. At det fremgår tydelig i utlysningen hva som anses som god måloppnåelse, og at følges opp i søknad og rapportering.
6. At ordningen utformes slik at kommunen kan vurdere effekten av støtten.

For å gi god oppfølging av tilskuddsmottakere og prosjektene deres, og for å skape positive synergier på tvers av aktører, bør Oslo kommune:

7. Etablere et nettverk eller en åpen møteplass for aktører med interesse for bærekraftig og redusert forbruk i Oslo.
8. Gi veiledning og holde dialog underveis med støttmottakere.
9. Etablere en kommunikasjonsplattform for å synliggjøre hvilke muligheter byens innbyggere, næringsliv og kommune har for å redusere sitt forbruk og leve mer bærekraftig.

Et konkret tiltak som ville ivaretatt dette vil være at Oslo kommune etablerer en tilskuddsordning som bygger på erfaringene hittil og innarbeider forbedringspunkter i en tilhørende forskrift og arbeidet rundt forvaltningen av denne for å bidra til bedre måloppnåelse og effekter for et mer bærekraftig og redusert forbruk i Oslo.

Bilde 11. Et utvalg bilder av flere ulike tiltak. Foto: Vollebekk Fabrikker, Oppsal Frivilligsentral, Bøler Frivilligsentral, Relove, Repairable, Vellenes fellesorganisasjon, Deichmann Nydalen, BUA Bjerke, Fikse, Bydel Sagene, UiO/ Jarli & Jordan.

Vedlegg 1 - Intervjuguide semistrukturerte intervju

Evaluering prosjektstøtteordninger redusert forbruk 2022

Hensikten med denne guiden og intervjuet er å få svar på hvorvidt intensjonene med prosjektstøtteordningene har blitt oppfylt, ved at fastsatte mål og ønskede effekter er oppnådd. I den forbindelse er det også interessant å få svar på hvordan utformingen og forvaltningen av ordningene har fungert.

Innhentet data blir anonymisert, og identifiseres kun ved følgende kategorier:
Tidligere/potensielle støttmottaker, kommunale virksomheter, og andre støttetilbydere.

Spørsmål til tidligere/potensielle støttmottakere

Innledende spørsmål

- 1) Driver du/dere med aktiviteten dere søkte midler til fortsatt?
- 2) Når startet det, og hva var bakgrunnen for at det ble startet opp?
- 3) Hva er avgjørende for å drive med denne aktiviteten?
- 4) Hvilke barrierer og muligheter ser du for fremtiden med denne aktiviteten?

Om prosjektstøtteordningen

- 5) Hva er din opplevelse av/erfaring med Bymiljøetaten sine prosjektstøtteordninger for redusert forbruk? (Utforming, søknad, prosess, rapportering)
- 6) Hadde prosjektet blitt gjennomført uten midler fra denne prosjektstøtteordningen?
- 7) Hvem andre i Oslo kommune kunne delt ut midler til redusert forbruk? (Andre etater/bydeler).
- 8) Hvor viktig er det at det er kommunal støttegiver - ref. kredibilitet/merkevare?
- 9) Hva tenker du om beløpsstørrelsen på tilskuddet du mottok? (ref.spm 8, er kredibiliteten viktigere enn beløpet?)

Kommunen som tilrettelegger

- 10) Hva mener du bør være Oslo kommune sin rolle for å bidra til et mer bærekraftig og redusert forbruk?
- 11) Hva ønsker du at Oslo kommune skal legge til rette for?

Spørsmål til kommunale virksomheter

- 1) Har dere noen støtte-/tilskuddsordning innenfor tema bærekraftig og redusert forbruk?
 - a) Hvis ja, hvordan opplever dere å forvalte denne og hva synes dere om søknadene dere får?
- 2) Har dere noe erfaring med Bymiljøetatens prosjektstøtteordninger for redusert forbruk?

- a) Hvis ja, hvilken og hva er deres opplevelse av den?
- 3) Hvem andre i Oslo kommune kunne delt ut midler til redusert forbruk? (Andre etater/bydeler)
- 4) Hvordan jobber dere med å legge til rette for redusert forbruk?
- 5) Hva mener du bør være Oslo kommune sin rolle for å bidra til et mer bærekraftig og redusert forbruk?